

Revisionsrapport

Grundläggande granskning av kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsutövande 2018

Enköpings kommun

*Sophie Karlsson
Projektledare*

*Jesper Häggman
Projektmedarbetare*

Mars/2019

Innehållsförteckning

Sammanfattning	6
Inledning	11
1.1. Bakgrund	11
1.2. Syfte och Revisionsfråga	11
1.1. Revisionskriterier	11
1.3. Kontrollmål	11
1.4. Avgränsning	12
1.5. Metod och disposition	12
2. Kommunfullmäktiges strategiska mål	13
2.1 Översiktlig granskning –EKO frågor	14
Kommunövergripande iakttagelser	14
3. Kommunstyrelsen	15
3.1 Mål och uppdrag	15
3.1.1 Iakttagelser	15
3.1.2 Bedömning	16
3.2 Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys	16
3.2.1 Iakttagelser	16
3.2.2 Bedömning	17
3.3 Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse	18
3.3.1 Iakttagelser	18
3.3.2 Bedömning	18
3.4 Översiktlig granskning –EKO frågor	19
3.4.1 Iakttagelser	19
3.4.2 Bedömning	19
4. Miljö- och byggnadsnämnden	20
4.1 Mål och uppdrag	20
4.1.1 Iakttagelser	20
4.1.1. Bedömning	21
4.2 Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys	21
4.2.1 Iakttagelser	21
4.2.2 Bedömning	22
4.3 Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse	23
4.3.1 Iakttagelser	23
4.3.2 Bedömning	23
4.4 Översiktlig granskning –EKO frågor	23
4.4.1 Iakttagelser	23
4.4.2 Bedömning	24
5. Upplevelsenämnden	24

5.1	Mål och uppdrag	24
5.1.1.	Iakttagelser	24
5.1.2.	Bedömning	25
5.2.	Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys	25
5.2.1.	Iakttagelser	25
5.2.2.	Bedömning	27
5.3.	Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse	27
5.3.1.	Iakttagelser	27
5.3.2.	Bedömning	27
5.4	Översiktlig granskning –EKO frågor	28
5.4.1.	Iakttagelser	28
5.4.2	Bedömning	28
6.	Socialnämnden	28
6.1	Mål och uppdrag	28
6.1.1	Iakttagelser	28
6.1.2	Bedömning	29
6.2	Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys	30
6.2.1	Iakttagelser	30
6.2.2	Bedömning	31
6.3	Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse	31
6.3.1	Iakttagelser	31
6.3.2	Bedömning	31
6.4	Översiktlig granskning –EKO frågor	32
6.4.1.	Iakttagelser	32
6.4.2	Bedömning	32
7.	Tekniska nämnden	33
7.1	Mål och uppdrag	33
7.1.1	Iakttagelser	33
7.1.2	Bedömning	34
7.2	Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys	34
7.2.1	Iakttagelser	34
7.2.2	Bedömning	35
7.3	Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse	36
7.3.1	Iakttagelser	36
7.3.2	Bedömning	36
7.4	Översiktlig granskning –EKO frågor	36
7.4.1.	Iakttagelser	36
7.4.2	Bedömning	37
8.	Utbildningsnämnden	37
8.1	Mål och uppdrag	37

8.1.1	Iakttagelser	37
8.1.2	Bedömning	38
8.2	Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys	38
8.2.1	Iakttagelser	38
8.2.2	Bedömning	40
8.3	Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse	40
8.3.1	Iakttagelser	40
8.3.2	Bedömning	41
8.4	Översiktlig granskning –EKO frågor	41
8.4.1.	Iakttagelser	41
7.4.3	Bedömning	42
9.	Skolnämnden	42
9.1	Mål och uppdrag	42
9.1.1	Iakttagelser	42
9.1.2	Bedömning	43
9.2	Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys	43
9.2.1	Iakttagelser	43
9.2.2	Bedömning	45
9.3	Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse	45
9.3.1	Bedömning	46
9.4	Översiktlig granskning –EKO frågor	46
9.4.1.	Iakttagelser	46
9.4.2	Bedömning	46
10.	Vård- och omsorgsnämnden	47
10.1	Mål och uppdrag	47
10.1.1	Iakttagelser	47
10.1.2	Bedömning	48
10.2	Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys	48
10.2.1	Iakttagelser	48
10.2.1	Bedömning	50
10.3	Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse	50
10.3.1	Iakttagelser	50
10.3.2	Bedömning	51
10.4	Översiktlig granskning –EKO frågor	51
10.4.1.	Iakttagelser	51
10.4.2.	Bedömning	51
11.	Valnämnden	52
11.1	Mål och uppdrag	52
11.1.1	Iakttagelser	52
11.1.2	Bedömning	52

11.2	Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys	53
11.2.1	Iakttagelser	53
11.2.2	Bedömning	53
11.3	Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse	53
11.3.1	Iakttagelser	53
11.3.2	Bedömning	54
12.	Överförmyndarnämnden	54
12.1	Mål och uppdrag	54
12.1.1	Iakttagelser	54
12.1.2	Bedömning	55
12.2	Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys	55
12.2.1	Iakttagelser	55
12.2.2	Bedömning	56
12.3	Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse	57
12.3.1	Iakttagelser	57
12.3.2	Bedömning	57
	Matris 1. Bedömning av eko-frågor per nämnd	58

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Enköpings kommun genomfört en grundläggande granskning av nämndernas ansvarsutövande under år 2018. Den övergripande revisionsfrågan som granskningen besvarar är huruvida *kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsutövande tillfredsställande? D v s, har styrelsens/nämndens aktiva åtgärder för att leda, styra, följa upp och kontrollera verksamhet och ekonomi varit tillfredsställande?*.

I 2018 års granskning har även en översiktlig granskning genomförts av nämndernas arbete med etik, korruption och oegentlighetsfrågor (EKO-frågor¹).

Nedan presenteras en sammanfattande bedömning för samtliga av Enköpings nämnder samt Kommunstyrelsen, utifrån resultatet av 2018 års grundläggande granskning samt den översiktliga granskningen av EKO-frågor.

Nämnd	Mål & uppdrag	Uppföljning, kontroll samt återrapportering & analys	Tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat?	EKO-frågor
Kommunstyrelsen				
Utbildningsnämnden				
Upplevelsenämnden				
Skolnämnden				
Miljö- och byggnämnden				
Socialnämnden				
Vård- och omsorgsnämnden				
Tekniska nämnden				
Valnämnden	E/A*			
Överförmyndarnämnden				

***E/A = Ej applicerbart**

Sammantaget är bedömningen att kommunen har ett väl utvecklat system för styrning, uppföljning och kontroll som omfattar samtliga nämnder. Vi

¹ Förebyggande arbete kopplat till Etik, korruption och oegentligheter

bedömer att Kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt vidtagit tillräckliga åtgärder för att styra, leda, följa upp, kontrollera och rapportera tilldelat uppdrag.

Vi konstaterar att samtliga nämnder presenterar mål för verksamheterna i sina antagna nämndplaner för 2018. Varje nämnd och styrelse har brutit ner kommunfullmäktiges fem övergripande mål i förvaltnings-specifika smart-mål. Återrapportering kring smart-målen sker för respektive nämnd och styrelse i delårsrapporter per april och augusti. Vidare rapporterar samtliga nämnder med fokus på ekonomi ytterligare två gånger i form av budgetuppföljningar. Samtliga nämnder har även antagit internkontrollplaner som följs upp i samband med delårsrapporterna. För skolnämnden och utbildningsnämnden, som prognostiserar underskott, noteras dock att det inte analyseras huruvida föreslagna åtgärder är tillräckliga för att uppnå en budget i balans.

Vår bedömning är att hälften av nämnderna redovisar ett resultat som är förenligt med fastställda mål. Resterande nämnder och styrelse redovisar ett resultat som till viss del är förenligt med fastställda mål. Skolnämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden och miljö- och byggnadsnämnden redovisar negativa avvikelser mot budget i varierande omfattning samtidigt som deras måluppfyllelse även är varierande. Kommunstyrelsen uppfyller även en mindre del av sina mål (3 av 9, eller 33 %). Övriga nämnder uppfyller över 50 % av sina respektive mål, dock ser vi att måluppfyllelsen med fördel kan förbättras då ingen nämnd uppfyller samtliga av sina mål.

En övervägande del av nämnderna arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll samt återrapportering och analys. De nämnder som bedöms arbeta delvis tillfredsställande med detta har inte inkluderat analyser av föreslagna åtgärder för att uppnå en budget i balans, kopplat till att de prognostiserat ett underskott i budgetuppföljningar.

Inom ramen för årets grundläggande granskning har även en översiktlig granskning skett av styrelsens och nämndernas förebyggande arbete med etik, korruption och oegentligheter (EKO). Intervjuade förvaltningschefer och nyckelpersoner uppger att kommunen genom sitt värdegrundsarbete betonar vikten av att agera korrekt och att göra rätt utifrån det faktum att kommunen är en offentlig och skattefinansierad organisation.

Sammanfattningsvis bedömer vi att nämnderna och styrelsen arbetar delvis tillfredsställande med EKO-frågor. En tabell med nämndernas resultat för respektive delmoment presenteras i bilaga 1. Utifrån genomförd granskning har vi identifierat följande utvecklingsområden:

- I det kommunövergripande dokumentet Riktlinjer mot korruption (KF 2012-05-08) anges att en mottagarfunktion finns vilket är en extern tjänst dit medarbetare och förtroendevalda kan anmäla misstanke om allvarliga lagbrott i den kommunala verksamheten. Under granskningen framkommer dock att tjänsten inte finns. Kommunen saknar således en s.k. whistleblowerfunktion genom vilken medarbetare och förtroendevalda anonymt kan anmäla misstanke om oegentligheter.
- Idag saknas en kommunövergripande eller nämndspecifik rutin eller riktlinje för hur bruttolistor över risker som diskuterats men inte bedömts nödvändiga att ta med i internkontrollplan ska dokumenteras och hanteras.
- Socialnämnden har tagit fram en lokal riktlinje för medarbetare med bäring på EKO-området. Övriga nämnder saknar förvaltningsspecifika riktlinjer eller rutiner inom området.
- Flertalet nämnder saknar rutin för återkommande utbildning på EKO-området.

Efter avslutad granskning rekommenderas nämnder och styrelse tillgodose att:

- åtgärder och analys för att uppnå en budget i balans inkluderas i de budgetuppföljningar som genomförs under året
- ett system för medarbetare att anonymt kunna rapportera misstänkta oegentligheter implementeras i enlighet med fastställda riktlinjer
- en rutin upprättas för att säkerställa att risker som diskuterats men inte bedöms nödvändiga att ta med i årets internkontrollplan dokumenteras och hanteras
- återkommande utbildning eller information rörande EKO-frågor genomförs.

I tabell 2 och 3 redovisas en sammanfattning av nämndernas prognossäkerhet samt nämndernas måluppfyllelse 2018.

Rapporten har varit föremål för faktakontroll.

Tabell 2. – Nämndernas prognossäkerhet

Nämnd	Budget enligt kommunens Verksamhetsplan 2018	Prognos utfall mot budget delårsrapport 1	Prognos utfall mot budget delårsrapport 2	Utfall mot budget helår	Prognosavvikelse jmf med delårsrapport 2	Utfall mot budget inkl. besparingskrav***
Kommunstyrelsen	85,7 Mnkr	0 Mnkr	+4,1 Mnkr	+6,7 Mnkr	+2,6 Mnkr	+3,9 Mnkr (+2,8 Mnkr)
Utbildningsnämnden	225,1 Mnkr	-4,3 Mnkr	-1,4 Mnkr	-0,4 Mnkr	+1 Mnkr	-0,6 Mnkr (+0,2 Mnkr)
Upplevelsenämnden	110,3 Mnkr	+0,5 Mnkr	-1,6 Mnkr	*+3,9 Mnkr	*+5,5 Mnkr	*+1,9 Mnkr (+2 Mnkr)
Skolnämnden	828,4 Mnkr	-41,1 Mnkr	-16,6 Mnkr	-16,2 Mnkr	+0,4 Mnkr	+0,4 Mnkr (-16,6 Mnkr)
Miljö- och byggnadsnämnden	20,5 Mnkr	-3,5 Mnkr	-2,4 Mnkr	-2,3 Mnkr	+0,1 Mnkr	+0,7 Mnkr (-3 Mnkr)
Socialnämnden	179,4 Mnkr	-0,6 Mnkr	+0,5 Mnkr	-0,5 Mnkr	-1 Mnkr	-2,5 Mnkr (+2,4 Mnkr)
Vård- och omsorgsnämnden	789,6 Mnkr	-3,5 Mnkr	-5 Mnkr	+9,1 Mnkr	+14,1 Mnkr	-0,4 Mnkr (+9,5 Mnkr)
Tekniska nämnden	97,9 Mnkr	-33,4 Mnkr	-24,6 Mnkr	-26,9 Mnkr	-2,3 Mnkr	Ej tillämpligt
Tekniska nämnden exkl. jämförelsestörande kostnader	97,9 Mnkr	0 Mnkr	+3 Mnkr	+7,4 Mnkr	+4,4 Mnkr	+2,5 Mnkr (+1,9 Mnkr)
Valnämnden	1,8 mnkr	0 Mnkr	+0,3 Mnkr	+0,5 Mnkr	+0,2 Mnkr	**
Överförmyndarnämnden	5,2 Mnkr	0 Mnkr	Nära eller i linje med budget.	+0,6 Mnkr	+0,6 Mnkr	**
Totalt	2 343,9 Mnkr	-85,9 Mnkr (-52,5 Mnkr) ****	-41,7 Mnkr (-19,1 mnkr) ****	-25,5 Mnkr (8,8 Mnkr) ****	21,2 Mnkr (27,9 Mnkr) ****	5,9 Mnkr

*Uppgifter baserade på tjänstemannaversion av årsrapport då Upplevelsenämnden vid tid för granskning inte behandlat nämndens årsrapport.

**Dessa nämnder har inte fått något besparingskrav år 2018.

***Uppgift inom parentes avser det besparingskrav styrelsen samt respektive nämnd fick för verksamhetsåret 2018.

****Tekniska nämnden exkl. jämförelsestörande poster inom parentes.

Tabell 3. – Följsamhet SMART-mål

Nämnd	Antal antagna SMART-mål	Antal uppfyllda SMART-mål	Uppfyllda SMART-mål i %
Kommunstyrelsen	9	3	33 %
Utbildningsnämnden	18	7	38 %
Upplevelsenämnden	15	*10	67 %
Skolnämnden	18	10	55 %
Miljö- och byggnadsnämnden	19	8	42 %
Socialnämnden	8	3	38 %
Tekniska nämnden	10 (12)**	8	80 %
Vård- och omsorgsnämnden	17	9	53 %
Valnämnden	Ej tillämpligt, då nämnden inte antagit SMART-mål för verksamhetsåret.	Nämnden har dock uppfyllt sitt huvuduppdrag, dvs. att tillgodose genomförande av val.	
Överförmyndarnämnden	5	Endast resultat för uppdrag redovisas i nämndens årsredovisning.	

* Uppgifter baserade på tjänstemannaversjon av årsrapport då Upplevelsenämnden vid tid för granskning inte behandlat nämndens årsrapport.

** I nämndplan antar tekniska nämnden 10 SMART-mål, två av dessa delas under året vadvid 12 SMART-mål utvärderas i nämndens årsrapport. Eftersom de delade SMART-målen i båda fallen är uppfyllda helt bedöms de sammantaget i tabellen ovan. Alltså utvärderas antal uppfyllda SMART-mål som om de vore 10 stycken i tabellen.

Inledning

1.1. Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna ska varje år i sin revisionsberättelse uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnder och styrelser samt enskilda förtroendevalda i dessa.

En viktig del i den årliga granskningen är att bedöma om styrelsens och nämndernas ansvarsutövande är tillfredsställande. Med ansvarsutövande avses nämndernas aktiva åtgärder att leda, styra, följa upp och kontrollera verksamhet och ekonomi. Ett effektivt ansvarsutövande förutsätter att det finns rutiner som stödjer nämnden i dess arbete.

I SKL´s skrift kring god revisionssed i kommuner utvecklas begreppet årlig granskning bl a i form av ett förtydligande kring grundläggande granskning.

1.2. Syfte och Revisionsfråga

Är Kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsutövande tillfredsställande? D v s, har styrelsens/nämndens aktiva åtgärder för att leda, styra, följa upp och kontrollera verksamhet och ekonomi varit tillfredsställande?

1.1. Revisionskriterier

- Nämndernas/-styrelsens reglementen
- Kommunfullmäktiges beslutade budget för år 2018
- Andra styrdokument t ex nämndplan, internkontrollplan m.m.

1.3. Kontrollmål

- Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag.
- Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll samt återrapportering och analys.
- Nämnden/styrelsen har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat.
- 2018 års ansvarsutövandegranskning fokuserar även särskilt på att översiktligt granska styrelsens och nämndernas förebyggande arbete mot korruption och oegentligheter samt granskning av s.k. förtroendekänsliga poster, vilket utgör kontrollmål fyra.

1.4. Avgränsning

Granskningen omfattar kommunstyrelsen och samtliga nämnder inkl. Valnämnd.

1.5. Metod och disposition

Granskningen genomförs genom studier och analys av styrdokument, protokoll från 2018 och handlingar. Intervjuer och avstämningar med ledande tjänstepersoner kopplat till respektive nämnd har även genomförts.

Som ett komplement till granskningen träffar revisorerna i särskild ordning styrelsens/nämndernas presidium under året.

Årets granskning fokuserar även särskilt på kommunens arbete med att förebygga, hantera och motverka förekomsten av oegentligheter. Denna del av granskningen har genomförts genom dokumentstudier av styrdokument och internkontrollplaner samt genom intervjuer med ledningspersoner vid kommunens förvaltningar. Granskningen har i sin frågeställning utgått från COSO- modellen och dess fem delmoment; kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning och utvärdering. Resultatet för granskningen redovisas för samtliga nämnder i bilaga 1 (överförmyndarnämnden och valnämnden arbete inkluderas i kommunstyrelsens arbete med EKO-frågor).

De frågor som legat till grund för bedömningar av det förebyggande arbetet med oegentligheter samt använts vid genomförda intervjuer presenteras i bilaga 2.

2. Kommunfullmäktiges strategiska mål

Kommunfullmäktige antog i oktober 2015 fem strategiska mål (Budget 2018). Målen sträcker sig från år 2016 till och med år 2019. Målen är enligt budgetbeslutet ett uttryck för den politiska ledningens vision och syftar till att utveckla Samhällsbygget Enköping.

De fem strategiska målen är:

- Samhällsbygget Enköping får människor att växa
- Samhällsbygget Enköping skapar en hållbar framtid
- Samhällsbygget Enköping utvecklar ett jämlikt samhälle
- Samhällsbygget Enköping ger förutsättningar för ett blomstrande näringsliv och en ökad välfärd
- Samhällsbygget Enköping är en del av vårt varumärke

I den av kommunfullmäktige antagna budgeten för 2018, vilken presenteras tillsammans med verksamhetsplan 2018, preciseras omfattningen av de fem målen. Utifrån verksamhetsmålen har fullmäktige formulerat uppdrag till kommunens nämnder för 2018. Uppdragen presenteras i verksamhetsplanen.

I verksamhetsplanen anges att ett utvecklingsarbete pågår för att säkerställa att hela styr- och uppföljningssystemet är ändamålsenligt. För 2018 är särskilda utvecklingsområden följande:

- Kommunfullmäktige förtydligar uppdragen till nämnderna
- Nämndernas SMART-mål knyts tydligare till kärnverksamheten
- Förbättrad återrapportering och analys av verksamhetsresultaten

Beslutat besparingsprogram verksamhetsåret 2018

Vid kommunstyrelsens möte daterat 2018-06-11 beslutades om besparingskrav för kommunens styrelse och nämnder under verksamhetsåret 2018. Ärendets grund är en skrivelse som kommunledningskontoret har tagit fram på uppdrag av kommunstyrelsen, med anledning av den avvikelse mot beslutad budget med -78,3 Mnkr som presenterades för kommunstyrelsen den 22 maj. Nämnderna visade då ett totalt underskott om 85,1 Mnkr, i linje med det underskott som redovisas för styrelse och nämnder i samband med tertialuppföljningen per april, se tabell 2 ovan. Summan för det totala besparingskravet uppgår till 40 Mnkr.

Detta motsvarar den totala budgetavvikelsen avseende lägre statsbidrag för Skolnämnden (-10,3 Mnr) samt för jämförelsestörande kostnader hänförliga till tekniska nämnden och kommunens exploateringsverksamhet (-28 Mnr).

2.1 Översiktlig granskning –EKO frågor

Kommunövergripande iakttagelser

Gällande den översiktliga granskningen av EKO-frågor konstateras avseende kommunövergripande styrdokument att samtliga nämnder och styrelsen omfattas av nedan beskrivna styrdokument och förhållanden om inget annat stipuleras i samband med respektive nämnds avsnitt.

Generellt framhålls vid intervjuer att kommunen i sitt värdegrundsarbete betonar vikten av att agera korrekt och att göra rätt utifrån det faktum att kommunen är en offentlig och skattefinansierad organisation. Som stöd härvidlag har kommunen två kommunövergripande styrdokument med fokus på kommunens värdegrund: *Etiska regler för förtroendevalda och anställda i Enköpings kommun* samt *Vår värdegrund*.

Värdegrundsarbetet beskrivs som ett prioriterat steg i att förebygga oegentligheter. Kommunen har även tagit fram ett antal kommunövergripande styrdokument med inriktning på EKO- området. Dessa behandlar bl.a. mutor, korruption och jäv, representation och gåvor, resor samt regler för attestering. Det finns ett kommungemensamt introduktionsmaterial för nyanställda, vilket behandlar ett antal EKO-frågor: t ex bisysslor, resor, representation och mutor. Vidare finns en kommunövergripande rutin för inhämtning av information- och beslut om medarbetares bisysslor i samband med nyanställning och vid det årliga medarbetarsamtalet.

I ett av de kommunövergripande styrdokumenterna beskrivs ett system för medarbetare att anonymt kunna rapportera misstänkta oegentligheter. Detta system uppges dock vid intervju inte existera i praktiken. Kommunen saknar idag etablerat visselblåsarsystem. I stället hänvisas till den kommunövergripande rutinen att medarbetare vid frågor eller misstankar om oegentlighet ska vända sig till närmaste chef samt att stöd finns centralt på kommunen i form av HR-avdelningen, ekonomiavdelningen och kommunjurist.

Idag saknas en kommunövergripande eller nämndspecifik rutin eller riktlinje för hur brutto-lisör över risker som diskuterats men inte bedömts nödvändiga att ta med i internkontrollplan ska dokumenteras och hanteras.

3. Kommunstyrelsen

3.1 Mål och uppdrag

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag.

3.1.1 Iakttagelser

Mål och plan

Kommunstyrelsen har antagit en nämndplan för 2018. I nämndplanen presenteras kommunstyrelsens slutmål och smartmål, vilka baseras på kommunfullmäktiges fem övergripande mål för 2016-2019. Totalt har kommunstyrelsen nio slutmål och nio smartmål. Slutmålen anger styrelsens långsiktiga politiska vilja medan smartmålen fokuserar på effekt och är specifika, mätbara och tidsatta. Kommunstyrelsen har även fått tio uppdrag av kommunfullmäktige som presenteras i nämndplanen.

I nämndplanen finns ett avsnitt som berör ekonomi där en driftbudget presenteras. Driftbudgeten visar dock endast kommunstyrelsens totala budget för 2018 samt budget för kontaktcenter och sociala investeringar, inte vilka verksamheter / poster budgeten ska täcka. I intervju förklaras att det inte finns något separat driftbudgetdokument utöver det som presenteras i nämndplanen. Inom ramen för granskningen har vi dock fått ta del av ett utdrag ut Agresso som visar kommunstyrelsens budget för 2018 uppdelat på verksamheter, arvoderade poster (chefer, lokalstrateg och avfallsstrateg) samt fackförbund.

Styrelsen har beslutat om en internkontrollplan med planerade interna kontrollmoment för 2018. Av internkontrollplanen framgår att uppföljningen redovisas till styrelsen under våren 2019. I intervju uppges att detta kommer att ske 26 /3 - 2019.

Mätetal

Samtliga av kommunstyrelsens smartmål bedöms enligt nivåerna målet uppnått, nära målet och ej uppnått. För varje smartmål finns mätetal angivna för respektive nivå i procent eller poäng enligt nedan:

- målet uppnått - 90 procent eller mer
- nära målet - 65 - 89 procent
- ej uppnått 64 procent eller mindre

Samtliga smartmål berör kommunstyrelsens verksamhet, inget av målen är av finansiell/ekonomisk karaktär.

Delegering av beslut

Det finns en delegationsordning för kommunstyrelsen, giltig från och med 2018-11-13. I delegationsordningen framgår vilka funktioner som har mandat att fatta beslut om olika typer av ärenden. Det framgår även beloppsgränser för de olika beslutstyperna.

Särskilda fullmäktigeuppdrag

Kommunstyrelsen får i kommunens övergripande budget tio uppdrag från kommunfullmäktige för 2018.

3.1.2 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag. Samtliga av styrelsens smartmål och slutmål presenteras i styrelsens nämndplan för 2018, tillsammans med de tio uppdrag som fullmäktige gett styrelsen. Smartmålen bedöms efter tre nivåer med tillhörande mätetal.

Styrelsen har antagit en budget för 2018, som presenteras i nämndplanen. Dock preciseras inte vidare hur budgeten fördelas.

Styrelsen har vidare antagit en internkontrollplan för 2018 där kontrollmoment framgår.

3.2 Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll samt återrapportering och analys.

3.2.1 Iakttagelser

Uppföljningsplan

I kommunstyrelsens nämndplan 2018 anges att effekterna av styrelsens arbete ska följas upp systematisk och kontinuerligt under året.

En samlad uppföljning av styrelsens smartmål, uppdrag och ekonomi sker i styrelsens delårsrapport. Vid uppföljningen av smartmål anges förväntad effekt, prognos och kommentar till prognos. Uppföljning med tyngdpunkt på ekonomi görs fyra gånger under året (mars, maj, augusti, oktober) i form av ekonomiska rapporter.

Även de uppdrag som styrelsen fått från fullmäktige följs upp i delårsrapporten enligt signalsystem (rött, gult, grönt). För att ett ärende ska bedömas som "påbörjat" (gult) ska 80 procent vara genomfört. I intervju förklaras att styrelsen i budget 2019 fått i uppdrag att fortsätta arbeta med de uppdrag för 2018 som inte blev klara.

Rapportering och redovisning

Rapportering avseende kommunstyrelsens ekonomi sker genom ekonomiska rapporter i mars, maj, augusti och oktober (2018) samt i delårsrapporten. I rapporterna presenteras resultat, prognos för helåret samt orsak till ev. avvikelse. I delårsrapporten beskrivs även åtgärder för en budget i balans.

Anmälan av delegationsbeslut

En protokollsgenomgång visar att anmälan av delegationsbeslut finns med som stående punkt på samtliga sammanträden utom två extrainsatta. I intervju förklaras delegationsärenden avseende anställningsärenden samlas i en pärm inför varje sammanträde. Varje ledamot ansvarar för att läsa pärmen under respektive sammanträde. Övriga delegationsbeslut läggs ut i politikernas Ipads som de använder under varje sammanträde.

Analys och aktiva åtgärder

I styrelsens delårsrapport anges att kommunstyrelsen enligt kommunfullmäktiges besparingskrav ska visa ett överskott mot budget på minst 2,8 mnkr. Med hjälp av presenterade åtgärder såsom en gemensam förvaltningschef för kommunledningskontoret och serviceförvaltningen samt genom att genomföra egna utbildningar och chefsrekryteringar samt vissa kortsiktiga åtgärder såsom senareläggning av projekt beräknas styrelsen klara sitt besparingskrav. I delårsrapport 2018 prognostiseras ett överskott på 4,1 mnkr för kommunstyrelsen, vilket är högre än resultatkravet efter besparingskrav (2,8 mnkr).

En protokollsgenomgång visar att kommunstyrelsen tagit del av information och redovisningar som rör flera verksamheter inom kommunen. Exempelvis tar styrelsen 2018-08-03 del av en konsekvensanalys av sammanslagning av skol- och utbildningsförvaltningen.

Åtterrapportering till kommunfullmäktige

Av intervjuer framgår att kommunledningsförvaltningens ekonomiavdelning sammanställer del- och årsredovisningar för hela kommunen och samlar in material för dessa från samtliga nämnder. Redovisningarna presenteras genom kommunstyrelsen för fullmäktige. Kommundirektör och ekonomichef är ansvariga handläggare i ärendet.

3.2.2 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll, åtterrapportering och analys.

Uppföljning av både verksamhet och ekonomi sker enligt den plan som styrelsen angett. I delårsrapporten presenteras analys av ekonomi och

verksamhet och i samtliga budgetuppföljningar anges prognostiserat utfall. Kommunstyrelsen är ålagt ett besparingskrav om 2,4 mnkr och presenterar åtgärder för hur detta ska uppnås.

Kommunledningsförvaltningen sammanställer vidare samtliga nämnders delårs- och årsredovisningar till kommunstyrelsen som därefter rapporterar till fullmäktige.

3.3 Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen har ett tillfredsställande och tillräckligt resultat.

3.3.1 Iakttagelser

Måluppfyllelse

Kommunstyrelsens redovisar nio smart-mål i årsredovisningen. Av dessa bedöms tre som uppfyllda, tre som påbörjade och två är inte uppfyllda.

Ett mål bedöms vara i behov av revidering (andel av invånarna som tar kontakt med kommunen via telefon får ett direkt svar på en enkel fråga ska öka) då målet är satt efter andelen som får svar medan nyckeltalet redovisar andel svar under 60 sekunder.

Även uppdrag redovisas. Fyra bedöms som uppfyllda, ett som ej påbörjat och sex som påbörjade.

Ekonomi

Kommunstyrelsens årsredovisning presenteras 2019-03-26. Inom ramen för granskningen har vi således tagit del av en tjänstemannaversion av årsredovisningen som ännu inte antagits av styrelsen.

Det totala ekonomiska resultatet för kommunstyrelsens verksamheter visar en positiv avvikelse mot budget på 6,7 mnkr. Överskottet förklaras bland annat av överskott i digitaliseringsfonden samt lägre personalkostnader på grund av att vikarier ej använts vid sjukskrivningar. Kommunstyrelsens ålades ett sparkrav på 2,8 mnkr från fullmäktige i juni 2018. Med beaktande av redovisar styrelsen ett överskott på 3,9 mnkr.

3.3.2 Bedömning

Vi bedömer att styrelsens delvis har en tillfredsställande måluppfyllelse, då tre av styrelsens nio smart-mål bedöms som uppfyllda vid årsbokslutet och tre bedöms som påbörjade.

Avseende det ekonomiska resultatet är vår bedömning att styrelsens har ett tillfredsställande sådant då styrelsen redovisar ett överskott och klarar sitt sparkrav.

3.4 Översiktlig granskning –EKO frågor

3.4.1 Iakttagelser

Styrelsen har i sin internkontrollplan för verksamhetsåret 2018 inte inkluderat någon risk med bäring på EKO-området. Kommunledningskontoret (KLK) har heller inte kartlagt vilka övergripande rutiner eller funktioner i kommunen som är känsligast ur ett EKO-perspektiv. Inga övriga styrelsespecifika kontroller med bäring på EKO-området beskrivs vid intervju. Vid intervju uppges att KLK under år 2018 samt framåt över år 2019 har fått i uppdrag att se över, uppdatera och sälla bland de kommunövergripande styrdokument. I samband med detta går KLK igenom uppdaterade styrdokument. En etablerad rutin för återkommande utbildningar inom EKO-området saknas i dagsläget. Vidare beskrivs vid intervju att medarbetares kännedom om relevanta styrdokument beror av hur frekvent de förekommer inom den löpande verksamheten eftersom EKO-frågor generellt adresseras på förekommen anledning. Rapportering till kommunstyrelsen sker genom uppföljning av IK-plan två gånger per år samt mer löpande via informell kontakt mellan ledningspersonal på KLK och styrelsens ordförande.

3.4.2 Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen arbetar delvis tillfredställande med kontrollmiljö, riskanalys, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning och tillsyn kopplat till EKO-området. Vi bedömer det som positivt att en översyn av kommunens styrdokumentsamling, däribland riktlinjer för EKO-området, genomförs.

För att säkerställa en ändamålsenlig hantering av EKO-frågor i kommunen bör dock styrelsen genomföra en kartläggning av vilka områden och funktioner i kommunen som är mest känsliga ur ett EKO-perspektiv. Vidare bör en översyn göras avseende införandet av ett visselblåsarsystem genom vilket medarbete anonymt kan anmäla misstankar om oegentligheter.

Slutligen bör styrelsen se över möjligheten att införa en rutin för återkommande repetitioner/utbildningar på EKO-området samt möjligheten att ta fram ett kommunövergripande material för detta ändamål.

4. Miljö- och byggnadsnämnden

4.1 Mål och uppdrag

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag.

4.1.1 Iakttagelser

Miljö- och byggnadsnämnden har antagit en *budget* och en *nämndplan* som avser år 2018. I nämndplanen framgår att nämnden tagit totalt 19 SMART-mål. Målen är till övervägande del mätbara och i vissa fall av karaktären att viss styrning/aktivitet ska genomföras.

I nämndplanen anges att miljö- och byggnadsnämndens uppdrag är att fullgöra kommunens myndighetsutövning och rådgivning enligt miljöbalken, plan- och bygglagen, livsmedelslagstiftningen m.m. I intervju förklaras vidare att många uppdrag som tilldelas nämnden således fokuserar på att lagkrav ska efterlevas. Hur väl nämnden följer lagkrav följs även upp av staten genom exempelvis livsmedelsverket.

De mål som fullmäktige formulerat till nämnden som inte rör lagkrav fokuserar på kund- och medarbetarnöjdhet. För 2018 är fem mål formulerade, varav tre är nämndspecifika:

- Undersök möjligheten att föreslå fri bygglovsavgift för ideella föreningar
- Ta nästa steg i tillgänglighetsprojektet för Enköpings centrum
- Fortsatt fokus på nöjd kundindex inom miljö- och byggområdet

Nämnden har antagit en internkontrollplan för 2018. Med anledning av ovan nämnda lagstadgade uppgifter kontrolleras/granskas nämnden genom att exempelvis länsstyrelsen kontrollerar att nämnden genomfört det som staten ålagts dem. Hur ofta detta sker framkommer dock inte.

Kontrollmomenten i planen rör således främst ekonomi, värdeskapande arbete osv. Internkontrollplanen anger fyra processer, dess riskvärde enligt risk- och väsentlighetsanalys samt vilka kontrollaktiviteter som ska vidtas. Det anges dock inte när under verksamhetsåret kontrollaktiviteter ska genomföras. I intervju uppges att internkontrollplanen följs upp i samband med delårsrapporten samt avslutande vid februarisammanträdet 2019.

Mätetal

Tolv av nitton effektmål innehåller mätetal och målvärden.

Samtliga effektmål förutom ett berör nämndens verksamhet. Ett av målen är av finansiell karaktär.

Detaljbudget

Miljö- och byggnadsnämnden har antagit en detaljbudget för 2018. I nämndplanen anges att nämnden tilldelats en ram på 20,5 mnkr. I det separata dokumentet "fördelad budget 2018" (2017-12-13) fördelas budgeten på fem verksamheter/poster.

Delegering av beslut

Det finns en delegationsordning för nämnden antagen 2016-11-16. I delegationsordningen framgår vilka funktioner som har mandat att fatta beslut om olika typer av ärenden. Det framgår även enligt vilken författning myndighetsutövning enligt delegation ska följa för de olika beslutstyperna.

4.1.1. Bedömning

Vi bedömer att nämnden arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag. Nämnden har antagit en nämndplan med tillhörande budget för 2018. I nämndplanen framgår SMART-mål och uppdrag. Nämnden har även antagit en internkontrollplan som följs upp två gånger. Dock noteras att det i planen inte framgår när under året ett kontrollmoment ska genomföras. Nämnden bortser i planen även från risker kopplat till korrekt myndighetsutövning.

4.2 Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll samt återrapportering och analys.

4.2.1 Iakttagelser

Uppföljningsplan

I nämndplan 2018 anges att uppföljning av mål och medel ska följas upp enligt fastställd tidplan under budgetår. En samlad uppföljning av mål, uppdrag och ekonomi sker i delårsrapport 1 och 2 samt i bokslut för helår. I delårsrapport 1 lämnas en prognos med tillhörande kommentar för samtliga SMART-mål.

Rapportering och redovisning

Rapportering avseende miljö- och byggnadsnämndens ekonomi sker genom två budgetuppföljningsprognoser (BUP) i samband med delårsrapport 1 och 2. I delårsrapport 2 (augusti) prognostiseras en negativ budgetavvikelse på 2,5 mnkr.

I intervju förklaras att nämnden utöver delårsrapporterna även lämnar ekonomiska rapporter till kommunledningskontoret ett antal gånger under

året. Dessa är dock inte lika omfattande som delårsrapporterna. Vi kan utifrån genomförd protokollsgenomgång inte se att nämnden utöver delårsrapporterna följer upp nämndens ekonomi eller SMART-mål.

Nämnden ålades i juni ett sparkrav från fullmäktige som innebar att den negativa budgetavvikelsen vid helår inte får överstiga 3 mnkr.

Mätetal

Vid BUP 2 kan vi se att mätetal används för att följa upp de SMART-mål för vilka sådan formulerats.

Analys och aktiva åtgärder

Nämnden prognostiserar i delårsrapport 2 en negativ budgetavvikelse på 2,5 mnkr vid helår. Avvikelsen härleds främst till lägre antal inkomna ärenden, produktionsbortfall samt avsaknad av vikarier vid sjukskrivningar och personalomsättning. Avseende åtgärder för budget i balans anges att förvaltningen, där så är möjligt, ska vara återhållsamma med personal, skjuta vissa projekt och samarbeten på framtiden samt vara restriktiva med utbildningar och kurser.

Två av de tre nämndspecifika mål som nämnden tilldelats av fullmäktige följs upp i delårsrapport 2 (undersök möjligheten att föreslå fri bygglovsavgift för ideella föreningar, ta nästa steg i tillgänglighetsprojektet för Enköpings centrum). Båda uppdragen bedöms uppfyllda, medan ett uppdrag som tilldelats samtliga nämnder (se över möjligheten att inrätta extratjänster som stärker välfärden och att erbjuda praktikplatser för studerande) bedöms vara "mycket efter plan" på grund av sjukskrivningar och personalomsättning.

Anmälan av delegationsbeslut

En protokollsgenomgång visar att delegationsbeslut finns med som återkommande punkt vid nämndens sammanträden.

Åtterrapporering till kommunfullmäktige

Åtterrapporering sker till fullmäktige i samband med delårs- och helårsrapport. Fullmäktige följer även upp sjukfrånvaro och nöjd kund index på årsbasis.

4.2.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll, åtterrapporering och analys. Vi baserar bedömningen på att nämnden har en uppföljningsplan som de förefaller följas samt att analys och åtgärder vid budgetavvikelse presenteras.

4.3 Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat.

4.3.1 Iakttagelser

Måluppfyllelse

I nämndens årsredovisning redovisas en uppföljning av SMART-mål och uppdrag. Totalt 16 SMART-mål följs upp enligt signalsystem (grönt, gult, rött). Av dessa bedöms åtta uppfyllda och åtta som delvis uppfyllda (minst 80 % utfört). Bland de som bedöms vara delvis uppfyllda märks exempelvis att den totala sjukfrånvaron inte ska överstiga 5 %, där utfallet blev en sjukfrånvaro på 6 %.

Ekonomi

I årsredovisning del två redovisas nämndens resultat för 2018. Nämndens totala ekonomiska resultat innebär en negativ budgetavvikelse på 2,3 mnkr. Avvikelsen härleds främst till miljö - och byggnadsförvaltningens flytt till nya lokaler.

Uppdrag

Samtliga tre nämndspecifika uppdrag följs upp i årsredovisningen. Två av uppdragen bedöms genomförda (ökad tillgänglighet, undersök möjligheten att föreslå fri bygglovsavgift).

4.3.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden delvis har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat. Detta baserar vi på att nämnden endast uppfyllt hälften av de SMART-mål de antagit för året (8 av 16 uppfyllda) samt att nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på 2,3 mnkr. Vi noterar att nämnden klarar det sparkrav på max 3 mnkr i negativ budgetavvikelse som fullmäktige ålagt dem.

4.4 Översiktlig granskning –EKO frågor

4.4.1 Iakttagelser

Nämnden har ingen etablerad rutin för återkommande utbildningar på EKO-området. Överlag beskrivs vid intervju att EKO-frågor generellt berörs på förekommen anledning snarare än på ett strukturerat proaktivt sätt. Vid intervju beskrivs vidare att EKO-frågor ska hanteras inom ramen för ordinarie chefsansvar. Med hänvisning till att nämnden/förvaltningen inte haft några EKO-relaterade incidenter har nämnden inte inkluderat någon risk med bäring på EKO-området i sin internkontrollplan (IK-plan) för år 2018. Kommunikation med nämnden vilken berör EKO-området uppges framförallt ske i samband med att IK-plan beslutas och följs upp.

4.4.2 Bedömning

Vår bedömning är att miljö- och byggnadsnämnden arbetar delvis tillfredställande med kontrollmiljö, riskanalys, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning och tillsyn inom EKO-området. Bedömningen grundar sig på att nämnden inte har etablerat en rutin för återkommande utbildningar på EKO-området samt att EKO-relaterade risker förefaller adresseras på förekommen anledning snarare än proaktivt. För att säkra en mer ändamålsenlig adressering av EKO-relaterade risker bör nämnden tillse att en rutin för återkommande utbildningar på EKO-området tas fram och implementeras. En översyn av nämndens rutiner och system för kontroll och uppföljning av EKO-risker bör även göras i syfte att tillse ett mer proaktivt förhållningssätt till EKO-frågor inom nämndens verksamhetsområde.

5. Upplevelsenämnden

5.1 Mål och uppdrag

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag.

5.1.1. Iakttagelser

Upplevelsenämnden har antagit en *detaljbudget* och en *nämndplan* som avser 2018. I nämndplanen formuleras SMART-mål i linje med kommunens strategiska mål. Det rör sig om totalt 18 smartmål.

I nämndplanen anges att nämnden vid sidan av de mål som formulerats även ska prioritera tre områden på verksamhetsövergripande nivå och totalt tolv områden inom nämndens fyra verksamhetsområden. Bland dessa märks bland annat:

- *Verksamhetsområde barn och unga* - Kulturskolan genomför kvalitetshöjande åtgärder för att nå nya målgrupper och göra verksamheten mer jämlik
- *Verksamhetsövergripande nivå* - kvalitet går före kvantitet: ny verksamhet eller särskilda satsningar ska i möjligaste mån inte gå ut över kvaliteten i nämndens grundläggande ansvarsområden.

Nämnden har beslutat om en internkontrollplan med planerade interna kontrollmoment för 2018. Slutuppföljning av nämndens internkontrollplan godkändes av nämnden 2019-01-07.

Mätetal

Tolv av de totalt femton smartmålen innehåller mätetal, exempelvis “70 % av förskolepedagoger som erbjuds biblioteksservice upplever att de är nöjda eller mer än nöjda”.

Samtliga effektmål berör nämndens verksamhet. Inget av målen är av ekonomisk/finansiell karaktär.

Detaljbudget

Upplevelsenämnden har antagit en detaljbudget för verksamheten uppdelat på sex områden. Detaljbudgeten presenteras i samband med nämndplanen 2018. Nämnden har tilldelats en budgetram på 110,5 mnkr, en ökning med 4,7 mnkr jämfört med föregående år. Nämnden har vidare en kostnadsbudget för 2018 som uppgår till 130,4 mnkr, varpå intäkterna 2018 uppgår till 19,9 mnkr.

Delegering av beslut

Det finns en delegationsordning för nämnden, senast reviderad 2018-12-13. I delegationsordningen framgår vilka funktioner som har mandat att fatta beslut om olika typer av ärenden. Det framgår även beloppsgränser för de olika beslutstyperna.

Särskilda fullmäktigeuppdrag

I samband med budget 2018 har nämnden fått två uppdrag från fullmäktige vilka även preciserar i nämndplanen:

- Se över planprogrammet för Korsängsfältet i samråd med berörda nämnder
- Teckna ett samarbetsavtal med funktionshindersrörelsen

5.1.2. Bedömning

Vi bedömer att nämnden arbetar tillfredställande med mål och uppdrag. Nämnden har antagit en nämndplan med tillhörande budget för 2018 och har preciserat de uppdrag som de tilldelats av fullmäktige.

Nämnden har antagit en internkontrollplan för 2018 vilken följdes upp slutligt i januari 2019.

5.2. Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll samt återrapportering och analys.

5.2.1. Iakttagelser

Uppföljningsplan

I nämndplan 2018 anges att verksamhet och ekonomi ska följas upp i samband med de delårsrapporter som lämnas i maj och september till kommunstyrelsen. Ekonomiska månadsrapporter med prognos ska lämnas till kommunstyrelsen vid ytterligare tre tillfällen. Verksamhet och ekonomi ska också redovisas i kommunens verksamhetsberättelse.

Rapportering och redovisning

Rapportering avseende upplevelsenämndens ekonomi sker genom månadsrapporter med prognos vid fem tillfällen (mars, april, maj, augusti, oktober). I månadsrapporterna presenteras det ekonomiska resultatet samt en prognos för året. Även orsak till avvikelse mot budget presenteras i månadsrapporterna.

I nämndens delårsrapport anges att förvaltningen fått en ökad budgetram om 1,8 mnkr på grund av överflyttning från kommunledningskontoret av driftmedel för investeringar. Detta innebär att nämndens ram för 2018 utökats till 113,5 mnkr. Prognosen i delårsrapporten uppgår till 111,9 mnkr vilket innebär ett prognostiserat budgetöverskott om 1,6 mnkr.

Fullmäktige tilldelade samtliga nämnder besparingskrav i juni 2018. För upplevelsenämndens del blev besparingskravet + 2 mnkr.

I intervju förklaras avseende de uppdrag som fullmäktige tilldelat nämnden att uppdraget rörande samarbetsavtalet med funktionshinderrörelsen är genomfört. Uppdraget rörande planöversynen är pågående och kommer under våren att presenteras för kommunstyrelsens plexutskott.

Vid protokollsgenomgång konstateras att nämnden utöver budgetuppföljningsprognoserna följt upp ekonomi vid några tillfällen, bland annat antas beslut om besparingar på sammanträdet i juni.

Mätetal

SMART-mål följs upp i delårsrapporten genom en presentation av målen följt av en text som förklarar hur arbetet hittills bedrivits. Mätetal används således inte vid delårsuppföljningen.

Anmälan av delegationsbeslut

Anmälan av delegationsbeslut är en återkommande punkt på nämndens sammanträden. I intervju förklaras att förvaltningen tidigare fått kritik för att det inte framgått vad de beslut som presenterats inneburit. Under 2018 har därför ett arbete med att förtydliga underlaget till nämnd för delegationsbeslut genomförts.

Åtterrapporering till kommunfullmäktige

Av intervju framkommer att åiterrapporering till fullmäktige främst görs genom delårsrapporten där en genomlysning av hela verksamheten samt

ekonomi genomförs. Delårsrapporten presenteras via kommunstyrelsen för fullmäktige. Fullmäktige tar även del av månadsrapporter på tertialbasis. Dessa är mindre omfattande än delårsrapporten och rör främst ekonomi.

Analys och aktiva åtgärder

I delårsrapporten prognostiserar nämnden ett överskott på 1,6 mnkr. Överskottet härleds bland annat till att förvaltningen genomfört en besparing med 1,5 mnkr. För idrotts - och fritidsanläggningar prognostiseras dock underskott, bland annat på grund av omfattande skador i simhall och idrottshus samt ökad bemanning.

I budgetuppföljning från oktober 2018 prognostiseras överskottet till 2,1 mnkr. Detta förklaras utöver tidigare nämnda besparingar med att investeringen för biblioteksutveckling skjuts på framtiden, vilket innebär minskade kapitalkostnader om 0,5 mnkr. Vakanser i förvaltningens verksamheter bedöms också bidra till överskottet.

5.2.2. Bedömning

Vår bedömning är att nämnden arbetar tillfredställande med uppföljning, kontroll samt återrapportering och analys. Bedömningen baserar vi på att nämnden har en uppföljningsplan som de förefaller följa. I delårsrapportering sker även analys av ekonomi. Då nämnden prognostiserar ett överskott presenteras inga åtgärder för en budget i balans.

5.3. Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat.

5.3.1. Iakttagelser

Måluppfyllelse

Av nämndens 18 SMART-mål bedöms 11 vara uppfyllda, 6 vara påbörjade och ett som ej uppfyllt.

Ekonomi

Nämnden redovisar ett överskott på 3,9 mnkr. Detta innebär även ett positivt resultat utöver besparingskravet (2,2 mnkr) med 1,7 mnkr.

5.3.2. Bedömning

Vi bedömer att nämnden har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat. Nämnden uppfyller en övervägande del av sina

SMART-mål och redovisar ett överskott samt ett överskott jämfört med det besparingskrav som nämnden ålagts av kommunfullmäktige.

5.4 Översiktlig granskning –EKO frågor

5.4.1. Iakttagelser

En avdelning på upplevelseförvaltningen har etablerat ett årshjul inom ramen för vilket två styrdokument tas upp på APT varje månad, bl.a. med bäring på EKO-området. Nämnden har ett antal medarbetare som deltar i större upphandlingar. Hantering av den risk det innebär beskrivs, bl.a. genom attestering i två steg. Nämnden har i sin internkontrollplan för år 2018 inte inkluderat någon risk med bäring på EKO-området. Överlag beskrivs att EKO-frågor berörs på förekommen anledning snarare än på ett strukturerat proaktivt sätt. Vid intervju lyfts vikten av att ha koll på EKO-relaterade frågor också utanför etablerade kontrollsystem fram som viktigt. Kommunikation med nämnden vilken berör EKO-området uppges framförallt ske i samband med att IK-plan beslutas och följs upp.

5.4.2 Bedömning

Vår bedömning är att upplevelsenämnden arbetar delvis tillfredställande med kontrollmiljö, riskanalys, kontrollaktiviteter samt uppföljning och tillsyn och tillfredställande med information och kommunikation.

Att ett årshjul för återkommande genomgångar av relevanta styrdokument på EKO-området är etablerat inom delar av nämndens förvaltning ser vi som positivt. För att säkerställa en mer ändamålsenlig hantering av EKO-frågor bör dock nämnden tillse att denna rutin för genomgång av relevanta styrdokument implementeras för samtliga medarbetar inom nämndens verksamhetsområde. Vidare bör en översyn av nämndens rutiner och system för kontroll och uppföljning av EKO-risker göras i syfte att tillse ett mer proaktivt förhållningssätt till EKO-frågor inom nämndens verksamhetsområde.

6. Socialnämnden

6.1 Mål och uppdrag

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag.

6.1.1 Iakttagelser

Socialnämnden har antagit en detaljbudget och en nämndplan som avser år 2018. Nämndplanens målstruktur utgår från kommunfullmäktiges strategiska mål och preciserar utifrån dessa åtta slutmål respektive åtta SMART-mål. Bland SMART-målen märks bland annat:

- Socialförvaltningen ska utveckla anpassade insatser för våldsutsatta (klart 2018-12-31)
- Socialförvaltningen ska utveckla användningen av sociala kontrakt tillsammans med Enköpings hyresbostäder och övriga fastighetsägare i Enköping, antalet sociala kontrakt ska minska från 104 till 90 (klart 2018-12-31).

Nämnden har beslutat om en internkontrollplan med planerade interna kontrollmoment för 2018. Internkontrollplanen följdes upp slutligt 2019-02-25. I uppföljningen anges bland annat att två processer flyttas till förvaltningens årshjul vilket innebär att de kommer att kontrolleras för på årsbasis.

Mätetal

Tre av åtta SMART-mål innehåller mätetal, exempelvis “arbetshöjande insatser ska öka från 35 procent till 45 procent” och “upplevelsen av gott bemötande ska öka från index 90 till index 93”. Samtliga SMART-mål innehåller slutdatum som faller ut inom 2018.

Samtliga mål berör nämndens verksamhet.

Detaljbudget

Socialnämnden har antagit en detaljbudget uppdelat på dess sex verksamheter. Nämnden har tilldelats en ram på 188,8 mnkr.

Delegering av beslut

Socialnämnden har en delegationsordning som reviderades senast 2018-11-26. I delegationsordningen framgår vilka funktioner som har mandat att fatta beslut i ärenden och det framgår även beloppsgränser för de olika beslutstyperna.

Särskilda fullmäktigeuppdrag

I samband med kommunens budget för 2018 fick nämnden i uppdrag av fullmäktige att analysera och redovisa medborgares behov ekonomiskt bistånd.

6.1.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag. Nämnden har antagit en nämndplan för 2018 där åtta SMART-mål presenteras. Vi bedömer dock att fem SMART- mål saknar mätetal. Nämnden har även fått ett uppdrag från fullmäktige 2018 vilket presenteras i nämndplanen.

Det finns en beslutad budget för nämnden för 2018 och nämnden har antagit en internkontrollplan som slutrapporterades till nämnd i februari 2019.

6.2 Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll samt återrapportering och analys.

6.2.1 Iakttagelser

Uppföljningsplan

I nämndplanen 2018 anges att uppföljning av insatser och formulerade mål finns dokumenterade i egenkontrollplaner per verksamhet där det framgår hur, när och av vem uppföljningen ska genomföras.

I delårsrapporten (del 2) från 2018-08-31 utvärderas verksamheternas resultat och prognos för samtliga SMART-mål lämnas. En övervägande del av målen har en prognos enligt plan eller något efter plan. Ett mål bedöms som uppfyllt. I delårsrapporten kommenteras även prognos för det uppdrag nämnden tilldelats.

En uppföljning av ekonomi görs i både delårsrapport 2018-04-30 och delårsrapport 2018-08-31 samt i två månadsrapporter.

Rapportering och redovisning

Rapportering avseende socialnämndens ekonomi sker genom de två delårsrapporterna (april och augusti) samt i två månadsrapporter. I tertiärrapporterna presenteras det ekonomiska resultatet per verksamhet samt en prognos för året. I delårsrapporterna anges orsak till budgetavvikelse. Avseende åtgärder anges att de handlingsplaner avseende arbete med att följa försörjningsstödet och minskning av kostnader för sociala kontrakt som tagits fram följs.

I juni fick nämnden ett besparingskrav från fullmäktige på 2,4 mnkr.

Analys och aktiva åtgärder

Nämnden har ett effektiviseringsuppdrag från fullmäktige på 2,4 mnkr. I delårsrapport för april och augusti presenteras prognostiserat ekonomiskt utfall. Prognosen i april indikerar en negativ budgetavvikelse på 0,6 mnkr medan prognosen i augusti visar en positiv budgetavvikelse på 0,5 mnkr, vilket dock inte matchar besparingskravet. Detta förklaras med att behoven inom kärnverksamheten ökar. Vi har inom ramen för granskningen tagit del av ett PM som beskriver socialnämndens besparingsåtgärder för hösten 2018 (2018-08-19). Bland åtgärder nämns bland annat att senarelägga vissa utbildningar samt en justering av organisationen vilket medför minskade lönekostnader. I PMet bedömer nämnden att de kommer att klara effektiviseringskravet på 2,4 mnkr.

I intervju förklaras dock att nämnden i samband med delårsrapport 2 (2018-08-31) i augusti indikerade till fullmäktige att de med stor sannolikhet inte skulle klara effektiviseringskravet.

Anmälan av delegationsbeslut

Vid protokollsgenomgång framgår att delegationsbeslut är en fast punkt vid nämndens sammanträden.

Åtterrapporering till kommunfullmäktige

Socialnämnden lämnar över sina resultat till kommunstyrelsen som aggregerar dessa i kommunövergripande delårsrapporter och årsrapporter.

6.2.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll, åtterrapporering och analys. Bedömningen baserar sig på att nämnden har en uppföljningsplan som de förefaller följa. Vidare analyseras ekonomiskt resultat i de ekonomiska uppföljningar som genomförs och det underskott som prognostiseras förklaras främst av ökade behov inom kärnverksamheten.

6.3 Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat.

6.3.1 Iakttagelser

Måluppfyllelse

I årsredovisningen följs samtliga åtta SMART-mål upp. Tre mål bedöms vara uppfyllda, tre som delvis uppfyllda (80 % genomfört) och två som "mindre än 80 % genomförda".

Ekonomi

Socialnämnden redovisar ett resultat på 188,8 mnkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse på 0,5 mnkr. Det innebär även att nämnden inte klarar effektiviseringsuppdraget på 2,4 mnkr.

6.3.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden delvis har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat. Detta baserar vi på att nämnden bedömer endast tre av totalt åtta SMART-mål som uppfyllda i årsredovisningen samt att nämnden redovisar en negativ budgetavvikelse på 0,5 mnkr. Resultatet innebär även att nämnden inte heller klarar det effektiviseringsuppdrag de erlagts på 2,4 mnkr.

6.4 Översiktlig granskning –EKO frågor

6.4.1. Iakttagelser

Socialnämnden har tagit fram en lokal riktlinje för medarbetare med bäring på EKO-området. Riktlinjen behandlar bl.a. ersättning vid utlägg, uppvaktning och avtackning, julklapp samt regler för inköpskort och handkassa. Vid intervju uppges även att nämndens förvaltning har ett årshjul för interna utbildningar på EKO-området. Nämnden har i internkontrollplan för 2018 inkluderat en risk med bäring på EKO-området, avseende hantering av kvitton. Utöver det har förvaltningen löpande kontroller av avvikande belopp för försörjningsstödsutbetalningar. Vid intervju beskrivs att risk kan finnas att medarbetare tvekar för att rapportera misstänkta oegentligheter till chef i de fall de rör kollegor. Rapportering till nämnden sker i samband med uppföljning av IK-plan och kvalitetsplan. Vid sidan av detta sker informella kontakter mellan förvaltningschef och nämndordförande.

6.4.2 Bedömning

Vår bedömning är att socialnämnden arbetar tillfredställande med kontrollmiljö och delvis tillfredställande med riskanalys, kontrollaktiviteter samt uppföljning och tillsyn och tillfredställande med information och kommunikation.

Att nämnden implementerat ett årshjul för återkommande utbildningar samt tagit fram en lokal riktlinje vilken adresserar särskilt relevanta riskområden ur EKO-synpunkt bedömer vi som positivt.

För att säkerställa en mer ändamålsenlig hantering av EKO-risker bör dock någon form av visselblåsarsystem för medarbetare att anonymt rapportera misstankar om oegentligheter övervägas.

7. Tekniska nämnden

7.1 Mål och uppdrag

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag.

7.1.1 Iakttagelser

Tekniska nämnden har i nämndplan för 2018 formulerat fyra Slutmål och tio SMART-mål. Dessa utgår från kommunens fem kommunstrategiska mål för perioden 2016-2019. Slutmål anger nämndens viljeriktning medan smartmålen är mer konkreta och fokuserar på effekt. Utöver detta finns det för nämnden ett antal kvalitetsmål.

Nämnden har beslutat om en internkontrollplan med planerade interna kontrollpunkter för 2018. Uppföljningen för andra halvåret av 2018 antogs av nämnd 2019-01-16.

Mätetal

Samtliga smartmål är mätbara. Ett par av smartmålen är dock mer generellt utformade såsom ”andelen ska öka”.

Samtliga mål berör nämndens verksamhet och inget av målen är av finansiell/ekonomisk karaktär.

Detaljbudget

Nämndens budget för 2018 antas i samband med nämndplanen 2018. För år 2018 har nämnden 97,9 mnkr i budget. Budgeten fördelas på fyra verksamhetsområden. Tekniska nämndens investeringsram i budget uppgår år 2018 till 692,1 mnkr.

Delegation

Tekniska nämnden har en delegationsordning som reviderats och gäller i nuvarande form från 2018-02-15. I delegationsordningen framgår vilka funktioner som har mandat att fatta beslut i ärenden och det framgår även beloppsgränser för de olika beslutstyperna.

Särskilda fullmäktigeuppdrag

Nämnden får i samband med kommunens övergripande verksamhetsplan och budget 2018 åtta uppdrag av fullmäktige (sex nämndspecifika och två som avser samtliga nämnder). Bland de nämndspecifika uppdragen märks exempelvis:

- Gör kommunens torg mer välkomnande

- Utveckla lekparkar och cykelvägar i kommunens kransorter

Vid intervju framkommer att uppföljning av uppdrag sker i samband med tertialuppföljning. Uppföljningen görs genom att en sammanställning och analys av vidtagna åtgärder för respektive uppdrag beskrivs och en prognos för uppfyllande av uppdraget på helårsbasis lämnas. Rapportering sker även till nämnden.

7.1.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag. Nämnden har antagit en nämndplan för 2018 där åtta SMART-mål presenteras. Vi gör dock bedömningen att fem SMART- mål saknar måttetal. Nämnden har även fått ett uppdrag från fullmäktige 2018.

Det finns en beslutad budget för nämnden för 2018 och nämnden har antagit en internkontrollplan som slutrapporterades till nämnd i februari 2019.

7.2 Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll samt återrapportering och analys.

7.2.1 Iakttagelser

Uppföljningsplan

Enligt nämndplan och budget 2018 är nämndens ansvar att uppnå uppsatta mål, utföra givna uppdrag och att följa budgetramarna grundläggande för styrning av kommunen. Tekniska nämnden ska arbeta systematisk och kontinuerligt för att säkerställa framdrift mot samtliga kommunstrategiska mål. För detta ska uppföljning och analys av smartmål och effekt göras i samband med tertialuppföljning 2 (delårsrapport). En sammanställning av verksamhetsresultat samt utfall och analys av smartmål och effekt ska göras i samband med årsredovisning.

En samlad uppföljning av mål, uppdrag och ekonomi sker i den delårsrapport som avser perioden fram till sista augusti samt i årsredovisningen.

Rapportering och redovisning

Rapportering avseende tekniska nämndens ekonomi sker genom två budgetuppföljningsprognoser (BUP) samt vid ytterligare tre tillfällen i form av ekonomiska månadsrapporter under året. I uppföljningen presenteras det ekonomiska resultatet per verksamhet samt en prognos för helåret. I BUP 1 (april) prognostiseras ett underskott på 33,4 mnkr vilket bland annat härleds till ökade kostnader för räntor och kostnader för lokaler i samband

med evakueringen av kommunhuset. Vid BUP 2 (augusti) prognostiseras underskottet vid helår till 24,6 mnkr på grund av samma bakomliggande orsaker som i BUP 1. Kommunfullmäktige beslutade i samband med det besparingskrav som ålades nämnderna i juni 2018 att lokalkostnaderna i samband med evakuering av kommunhuset är en engångskostnad och inte ska omfattas av besparingskravet.

I BUP 2 presenteras måluppföljning av nämndens SMART-mål. Uppgifter lämnas kring förväntad effekt, prognos samt en kommentar till prognos. Uppföljning av interna kontrollen redovisas även i BUP 2.

Vi kan utifrån genomförd protokollsgenomgång inte se att nämnden utöver budgetuppföljningsprognoserna följer upp ekonomi.

I juni 2018 ålades nämnden ett besparingskrav från fullmäktige på + 1,9 mnkr.

Mätetal

Vid BUP 2 kan vi se att mätetal används för att följa upp nämndens SMART-mål.

Analys och aktiva åtgärder

Den negativa budgetavvikelsen som prognostiseras i både BUP 1 och 2 förklaras bland annat av ökade räntor, flytt till ny lokal i samband med evakuering av kommunhuset m.m. Kommunfullmäktige har beslutat att lokalkostnaderna är engångskostnader.

Anmälan av delegationsbeslut

Vid intervju beskrivs att delegationsbeslut fattade av förvaltningens tjänstepersoner dokumenteras genom en lista över fattade delegationsbeslut, vilken också innehåller en övergripande beskrivning av beslutet. Denna lista presenteras vid varje nämndsammanträde. Nämnden har då även möjlighet att ställa uppföljande frågor eller begära att få titta på underlag till fattade delegationsbeslut.

Åtterrapporering till kommunfullmäktige

Vid intervju beskrivs att åtterrapporering av till kommunfullmäktige görs tertialvis. Åtterrapporeringen följer då en struktur där nämnden fattar beslut om att man tagit del av tertialuppföljningar, varvid dokumentet går vidare till KS, som i sin tur vidareförmedlar det till KF.

7.2.2 Bedömning

Vi bedömer att tekniska nämnden arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll, åtterrapporering och analys.

Vi konstaterar att nämnden har en plan för uppföljning som de förefaller följa och att rapportering avseende ekonomi således sker kontinuerligt

under året. Nämnden prognostiserar ett underskott i delårsrapporten men då detta enligt beslut räknas som en jämförelsestörande poster behöver åtgärder för budget i balans inte vidtas.

7.3 Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat.

7.3.1 Iakttagelser

Måluppfyllelse

Samtliga av nämndens åtta SMART-mål följs upp i årsredovisningen. Sju bedöms som uppfyllda medan ett bedöms som delvis uppfyllt. Fyra uppdrag följs även upp i årsredovisningen. Av dessa bedöms två vara uppfyllda och två delvis uppfyllda.

Ekonomi

Tekniska nämnden som helhet redovisar i årsredovisning en negativ budgetavvikelse på 26,9 mnkr. Avvikelsen förklaras vid intervju bero på jämförelsestörande poster till ett totalt belopp om 34,3 mnkr. Dessa är i huvudsak hänförliga till evakuering och återställande av en kommunal fastighet. Tekniska nämndens resultat för den löpande verksamheten är 7,4 mnkr.

7.3.2 Bedömning

Vi bedömer att nämndens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat som tillfredsställande. Vi noterar att nämnden uppfyllt samtliga utom två SMART-mål under året. Nämnden redovisar sammantaget ett negativt resultat på 26,9 mnkr. Dock noteras att nämndens resultat avräknat jämförelsestörande poster uppgår till 7,4 mnkr. Vidare noterar vi att nämndens löpande verksamhet under året ålagts ett besparingskrav om +1,9 mnkr, vilket nämnden uppnått.

7.4 Översiktlig granskning –EKO frågor

7.4.1. Iakttagelser

Nämndens förvaltning har under året gjort en genomgång vid APT avseende vilka regler och styrdokument som finns inom EKO-området. Nämnden har dock ingen etablerad rutin för återkommande utbildningar på EKO-området. Nämnden har i internkontrollplan för år 2018 inkluderat en risk som vi bedömer ha bäring på EKO-området. Överlag beskrivs dock att EKO-frågor berörs på förekommen anledning snarare än på ett strukturerat proaktivt sätt. Kommunikation med nämnden vilken berör EKO-området uppges framförallt ske i samband med att IK-plan beslutas och följs upp. Samhällsbyggnadsförvaltningen använder ett system (Insit) för att dokumentera uppkomna EKO-händelser.

7.4.2 Bedömning

Vår bedömning är att tekniska nämnden arbetar delvis tillfredställande utifrån kontrollmiljö, riskanalys, kontrollaktiviteter samt uppföljning och tillsyn och tillfredställande med information och kommunikation.

Bedömningen grundar sig på att nämnden överlag endast förefaller adressera EKO-risker på förekommande anledning samt inte har etablerat en rutin för återkommande utbildningar på EKO-området.

För att säkerställa en mer ändamålsenlig hantering av EKO relaterade risker bör nämnden etablerat en rutin för återkommande utbildningar på EKO-området. Vidare bör en översyn av nämndens rutiner och system för kontroll och uppföljning av EKO-risker göras i syfte att tillse ett mer proaktivt förhållningssätt till EKO-frågor inom nämndens verksamhetsområde.

8. Utbildningsnämnden

8.1 Mål och uppdrag

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag.

8.1.1 Iakttagelser

Utbildningsnämnden antagit en nämndplan med tillhörande budget för 2018. I planen formuleras 11 Slutmål och 18 SMART-mål. Dessa utgår från kommunens fem kommunstrategiska mål för perioden 2016-2019. Slutmål anger nämndens viljeriktning medan SMART-målen är mer konkreta och fokuserar på effekt.

Nämnden har beslutat om en internkontrollplan med planerade interna kontrollmoment för 2018. Inom ramen för denna stipuleras även metod, kontrollansvarig tjänst, periodicitet och riskvärde för processen/rutinen i fråga. Nämnden har följt upp planen för 2018 på januari sammanträdet 2019 (30/1 -2019).

Mätetal

Nämndens SMART-mål innehåller målvärden av typen “andelen elever som väljer kommunens gymnasieutbildning eller vuxenutbildning ska öka” eller “anställningen av personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ska öka”. Mätetal förekommer inte.

Samtliga mål berör nämnden verksamhet och ett av målen är av finansiell/ekonomisk karaktär.

Detaljbudget

Nämnden anger i detaljbudgeten att nämnden för år 2018 har 224,6 mnkr i budgetram. Budgetramen är generellt uppräknad per verksamhet utifrån prognostiserade volymförändringar och pris- och löneökningar.

Medel fördelas i detaljbudgeten mellan tolv verksamheter.

Delegering av ansvar

Utbildningsnämnden antog en delegationsordning 2015-05-11 som senast reviderades 2018-10-18. Delegationsordningen har en informativ inledning som beskriver delegationsordningen, allmänna frågor om delegering, delegationsbegränsningar i kommunallagen och vem man kan delegera till. I delegationsordningen framgår vilka funktioner som har mandat att fatta beslut i ärenden och det framgår även beloppsgränser för de olika beslutstyperna.

Särskilda fullmäktigeuppdrag

I samband med budget 2018 fick nämnden fyra särskilda uppdrag av fullmäktige:

- Redovisa åtgärder för högre utbildningsresultat på gymnasier
- Utveckla, tillsammans med skolnämnden, elevhälsa med fokus på ungas psykiska hälsa
- Delrapportera projektet Jobbcentralen för arbete med integration; samt
- Inrätta fler extratjänster som stärker välfärden (uppdrag för samtliga nämnder).

8.1.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag. Nämnden har antagit en nämndplan där SMART-mål formuleras utifrån slutmål och kommunens strategiska mål. SMART-målen är inte formulerade med mätetal, däremot används målvärden.

Vidare har nämnden tilldelats fyra uppdrag från fullmäktige för 2018 samt antagit en internkontrollplan med kontrollmål för 2018.

Nämnden har en antagit en detaljbudget för 2018.

8.2 Uppföljning, kontroll, återsrapportering och analys

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll samt återsrapportering och analys.

8.2.1 Iakttagelser

Uppföljningsplan

I nämndplanen återfinns kvalitetssäkringsprocess för uppföljning av nämndens verksamhet. Häri ingår tidsbestämmelser avseende nämndens uppföljning av verksamhet och mål i samband med delårsrapporter och avseende intern kontroll under verksamhetsåret.

Uppföljning av fyra av nämndens slut- respektive SMART-mål görs i samband med delårsrapport i augusti (2018-08-31). För uppföljning av resterande mål hänvisas till årsredovisningen, då de inte bedöms möjliga att följa upp tidigare. Uppföljning av, eller status på, uppdrag från fullmäktige kommenteras inte i delårsrapporten från augusti utan följs upp i den första delen av årsredovisningen.

Rapportering och redovisning

Rapportering avseende utbildningsnämndens ekonomi sker genom två budgetuppföljningsprognoser under året. Dessa sker inom ramen för nämndens två delårsrapporter. I uppföljningen presenteras det ekonomiska resultatet per verksamhet samt en prognos för helåret. Även orsak till avvikelse mot budget och åtgärder vid avvikelse/effektiviseringsåtgärder presenteras med en tillhörande tidplan. Nämnden prognostiserar i delårsrapport 2018 ett resultat på 226 mnkr, vilket innebär en negativ budgetavvikelse om 1,4 mnkr. I intervju anges att ekonomiska månadsrapporter även går till kommunstyrelsen, inom ramen för granskningen har vi dock inte tagit del av dessa.

Utbildningsnämnden får i juni 2018 ett besparingskrav från fullmäktige på + 0,2 mnkr.

Anmälan av delegationsbeslut

En protokollsgenomgång visar att delegationsbeslut är en återkommande punkt på nämndens sammanträden. I intervjuer förklaras vidare att nämnden vid varje sammanträde får information om beslutade delegationsbeslut genom en lista med delegationsärenden som samtliga på sammanträdet ska läsa innan sammanträdet slut. Efter att eventuella kommentarer har lyfts godkänns sedan listan.

Åtterrapporering till kommunfullmäktige

I intervju anges att utbildningsnämndens årsrapport presenteras för fullmäktige.

Till kommunstyrelsens rapporteras delårsrapporterna 1 (april) och 2 (augusti) där del ett fokuserar på värdegrundsfrågor, trivsel och trygghetsfrågor och liknande och del två fokuserar på nyckeltal, betygsunderlag etc. Ekonomirapporter går även varje månad till kommunstyrelsen. Detta presenteras genom årsredovisningen för kommunfullmäktige, men finns att läsa i IT-systemet Stratsys, ett digitalt

system för ledning, som fullmäktiges ledamöter har tillgång till. Det blir dock upp till varje ledamot i kommunfullmäktige huruvida de tar del av information under året eller inte. I intervju anges att kommunen ser över styrsystemet då det i dagsläget är lågt utvecklad kommunikation mellan förvaltningar och fullmäktige. För utbildningsförvaltningen uppges att tätare kommunikation är relevant då kommunfullmäktige ytterst är huvudman för skolan.

Analys och aktiva åtgärder

Vid budgetuppföljningsprognoserna i samband med delårsrapport i april och augusti prognostiserar nämnden en negativ budgetavvikelse för helåret. Vid båda budgetuppföljningsprognoserna beskrivs orsaken till underskott/överskott. Åtgärder för att nå budget i balans presenteras dock endast i samband med budgetuppföljningsprognos 2 i delårsrapport 2 (augusti). Nämnden framhåller att åtgärdernas ekonomiska effekt kommer att bli tydligare vartefter de implementeras. Det görs dock ingen exakt bedömning av huruvida beslutade åtgärder kommer vara tillräckliga för att nå en budget i balans eller inte.

8.2.2 Bedömning

Vi bedömer att utbildningsnämnden arbetar delvis tillfredsställande med uppföljning, kontroll, återrapportering och analys.

Vi ser att uppföljning och återrapportering av budget och måluppfyllelse sker och återrapporteras till fullmäktige i delårsrapporterna. Månatliga ekonomiska rapporter sammanställs till kommunstyrelsen. Vi noterar att de uppdrag som nämnden tilldelats av fullmäktige inte följs upp i nämndens delårsrapporter. Avslutningsvis görs ingen bedömning kring huruvida de åtgärder som presenteras för att få en budget i balans kommer att vara tillräckliga eller ej.

8.3 Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat.

8.3.1 Iakttagelser

I granskningen noteras att utbildningsnämnden och skolnämnden från och med 1 januari 2019 utgör en gemensam nämnd kallad utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. I intervju förklaras att den nya nämnden tog över samtliga av de två tidigare nämndernas uppgifter. Nämnden ansvarar således även för uppföljningen av tidigare utbildningsnämnden och skolnämndens verksamheter för 2018.

Måluppfyllelse

I nämndens årsredovisning följs samtliga av nämndens 18 SMART-mål upp. De bedöms enligt signalsystem (grönt, gult, rött). Endast sju mål bedöms som uppfyllda och två som påbörjade. Resterande mål bedöms som "vet ej", då statistik ännu inte sammanställts, exempelvis på grund av att siffror baserar på aktivitet under hela läsåret.

Ekonomi

Nämndens resultat presenteras i nämndens årsredovisning 2018. Nämndens utfall för året blev ett underskott på 0,4 mnkr. Underskottet härleds främst till att fler gymnasieelever än budgeterat gick i skola hos annan anordnare under våren 2018. Detta resulterade även i att skolkostnaden för elever i annan regi blev högre än budgeterat. Nämndens resultat innebär även en negativ avvikelse mot besparingskravet från juni på 0,6 mnkr.

Uppdrag

Två uppdrag bedöms genomförda (delrapportera Jobbcentralen och inrätta fler extratjänster som stärker välfärden) och två bedöms som pågående (redovisa åtgärder för högre utbildningsresultat vilket enligt årsredovisningen sker under hela läsåret 18/19 samt utveckla elevhälsan).

8.3.2 Bedömning

Vi bedömer att utbildningsnämnden har ett delvis tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat. Bedömningen grundar sig på att endast sju av nämndens totalt 18 SMART-mål bedöms uppfyllda i årsredovisningen. Dock noteras att en övervägande del av målen inte har kunnat bedömas då statistik inte kunnat sammanställas ännu.

Vidare konstaterar att nämndens utfall för 2018 innebär en mindre negativ budgetavvikelse på 0,4 mnkr. Detta innebär även att nämnden inte klarar sitt besparingskrav på + 0,2 mnkr. Vi noterar även att två av fyra uppdrag som nämnden tilldelats har genomförts.

8.4 Översiktlig granskning –EKO frågor

8.4.1 Iakttagelser

Nämnden har ingen etablerad rutin för återkommande utbildningar inom EKO-området. Överlag beskrivs vid intervju att EKO-frågor generellt berörs på förekommen anledning snarare än på ett strukturerat proaktivt sätt. Vid intervju beskrivs vidare att EKO-frågor ska hanteras inom ramen för ordinarie chefsansvar. Med hänvisning till att nämnden/förvaltningen inte haft några EKO-relaterade incidenter har nämnden inte inkluderat någon risk med bäring på EKO-området i sin internkontrollplan (IK-plan)

för år 2018. Kommunikation med nämnden vilken berör EKO-området uppges framförallt ske i samband med att IK-plan beslutas och följs upp.

7.4.3 Bedömning

Vår bedömning är att utbildningsnämnden arbetar delvis tillfredställande med kontrollmiljö, riskanalys, kontrollaktiviteter samt uppföljning och tillsyn och tillfredställande med information och kommunikation. Bedömningen grundar sig på att nämnden inte etablerat en rutin för återkommande utbildningar på EKO-området, samt att nämnden inte adresserar EKO relaterade risker på ett proaktivt sätt.

För att tillse en mer ändamålsenlig hantering av EKO relaterade risker bör en rutin för återkommande utbildningar på EKO-området tas fram. Vidare bör en översyn av nämndens system och rutiner för kontroll och uppföljning av EKO-risker göras i syfte att tillse ett mer proaktivt förhållningssätt till EKO-frågor inom nämndens verksamhetsområde.

9. Skolnämnden

9.1 Mål och uppdrag

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag.

9.1.1 Iakttagelser

Skolnämnden har antagit en nämndplan med tillhörande budget för 2018. I nämndplanen 18 SMART-mål. Dessa utgår från kommunens fem kommunstrategiska mål för perioden 2016-2019.

Nämnden har beslutat om en internkontrollplan med planerade interna kontrollmoment för 2018. Uppföljning av planen skedde i nämnd i januari 2019.

Mätetal

Nämndens SMART-målen innehåller målvärden av typen ”andelen ska öka” eller ”andelen ska minska”, beroende på målets formulering. Mätetal används således inte.

Samtliga mål berör nämnden verksamhet och ett av målen är av finansiell/ekonomisk karaktär.

Detaljbudget

I detaljbudget anger nämnden för år 2018 ha 833,4 mnkr i budgetram. Budgetramen är generellt uppräknad per verksamhet utifrån prognostiserade volymförändringar och pris- och löneökningar.

Medel fördelas i detaljbudgeten mellan tolv verksamheter.

Delegering av ansvar

Skolnämnden antog delegationsordning 2016-12-07 som senast reviderades 2018-10-17. Delegationsordningen har en informativ inledning som beskriver delegationsordningen, allmänna frågor om delegering, delegationsbegränsningar i kommunallagen och vem man kan delegera till. I delegationsordningen framgår vilka funktioner som har mandat att fatta beslut i ärenden och det framgår även beloppsgränser för de olika beslutstyperna.

Särskilda fullmäktigeuppdrag

I samband med budget 2018 tilldelas nämnden fyra särskilda uppdrag av fullmäktige:

- Utveckla, tillsammans med utbildningsnämnden, elevhälsa med fokus på ungas psykiska hälsa
- Analysera resultaten för elever i årskurs sex med svenska som andraspråk
- Utveckla, tillsammans med tekniska nämnden, förskolans och skolans lokaler och utemiljöer
- Inrätta fler extratjänster som stärker välfärden (uppdrag för samtliga nämnder)

9.1.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag. I nämndplan 2018 presenteras SMART-mål och uppdrag som nämnden tilldelats av fullmäktige. Nämnden har antagit en detaljbudget för 2018, fördelat på nämndens tolv verksamheter och har även antagit en internkontrollplan för 2018.

9.2 Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll samt återrapportering och analys.

9.2.1 Iakttagelser

Uppföljningsplan

Syftet med nämndens framtagna SMART-mål uppges i nämndplan vara att bidra till att uppnå kommunens av fullmäktige beslutade fem strategiska mål. För det krävs uppföljning av mål, ekonomi, volymer och uppdrag från kommunfullmäktige.

I nämndplanen återfinns kvalitetssäkringsprocess för uppföljning av nämndens verksamhet. Här ingår tidsbestämmelser avseende nämndens uppföljning av verksamhet och mål i samband med delårsrapporter och avseende intern kontroll under verksamhetsåret.

Uppföljning av nämndens SMART-mål som berör kunskaper görs i samband med delårsrapport del 2. För uppföljning av resterande mål hänvisas till årsredovisning, då de inte bedöms möjliga att följa upp tidigare.

Mätetal

Vi noterar att det i delårsrapport del 2 förekommer mätetal vid uppföljningen av ett SMART-mål. Resterande mål följs upp i textformat.

Rapportering och redovisning

Rapportering avseende utbildningsnämndens ekonomi sker genom två budgetuppföljningsprognoser under året. Dessa sker inom ramen för nämndens två delårsrapporter. I uppföljningen presenteras det ekonomiska resultatet per verksamhet samt en prognos för helåret. Nämnden prognostiserar i maj (delårsrapport 1) en negativ budgetavvikelse om 41,1 mnkr för helåret. De främsta orsakerna till denna prognos uppges i delårsrapport 2 vara ökade kostnader för löner och lokaler i kombination med en minskad budgetram. Det beslutades om sparkrav för respektive enhet samt restriktivitet gällande anställningar och vikarier samt bland annat organisatoriska och administrativa effektiviseringar. Dessa åtgärder i kombination med att vissa stadsbidrag blivit högre än budgeterat resulterade i att nämnden i september (delårsrapport 2) prognostiserar en negativ avvikelse på 16,6 mnkr för helåret.

I juni 2018 åläggs även nämnden ett sparkrav från fullmäktige som innebär att den negativa avvikelsen max får vara 16,6 mnkr vid bokslutet.

Uppföljning av nämndens SMART-mål som berör kunskaper (6 stycken) kommenteras i samband med delårsrapport, del 2. En slutgiltig bedömning görs i årsredovisningen där även resterande mål följs upp. I delårsrapport del 2 sker ingen uppföljning av de uppdrag som nämnden tilldelats av fullmäktige.

Anmälan av delegationsbeslut

Vid intervjuer framkommer att nämnden vid varje sammanträde får information om beslutade delegationsbeslut. Ledamöterna får ta del av alla delegationsbeslut och vill ledamöterna ta del av hela beslutet får de kontakta nämndsekretariatet.

Åtterrapportering till kommunfullmäktige

Utbildningsnämndens delårsrapport och årsredovisning lämnas över till kommunstyrelsen som sammanställer resultatet och rapporterar vidare till fullmäktige.

Analys och aktiva åtgärder

Vid budgetuppföljningsprognoserna i samband med delårsrapport 1 och 2 prognostiserar nämnden en negativ budgetavvikelse för helåret. Underskottet härleds i maj (delårsrapport 1) främst till ökade kostnader för lokaler och löner. Skolnämnden beslutade vid junisammanträdet om ett besparingsuppdrag till utbildningsförvaltningen vilket bland annat innebär restriktioner gällande anställningar och vikarier samt organisatoriska och administrativa effektiviseringar. Åtgärderna ledde till att nämnden i september prognostiserade ett underskott på 16,6 mnkr för helåret. I delårsrapporten anges att arbetet med att effektivisera fortsätter under hösten 2018. Det görs ingen exakt bedömning av huruvida beslutade åtgärder kommer vara tillräckliga för att nå en budget i balans.

9.2.2 Bedömning

Vi bedömer att skolnämnden arbetar delvis tillfredsställande med uppföljning, kontroll, återrapportering och analys.

Uppföljning och återrapportering av måluppfyllelse och budget sker i delårsrapporter. Vidare lämnas månatliga ekonomiska rapporter till kommunstyrelsen. Skolnämnden prognostiserar en negativ budgetavvikelse för helåret men det analyseras inte huruvida föreslagna åtgärder kommer att vara nog för att uppnå en budget i balans

Samtliga uppdrag följs även upp. Två bedöms som påbörjade (80 % genomfört) och två som genomförda. Ett uppdrag har även tillkommit i årsredovisningen (rapportera vad som genomförts utifrån genomförda ortsanalyser och påbörja arbetet med landsbygdsprogram) och det bedöms som uppfyllt.

9.3 Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat

Granskningen framhäver att utbildningsnämnden och skolnämnden från och med 1 januari 2019 utgör en gemensam nämnd kallad utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. I intervju förklaras att den nya nämnden tog över samtliga av de två tidigare nämndernas uppgifter. Nämnden ansvarar

således även för uppföljningen av tidigare utbildningsnämndens och skolnämndens verksamheter för 2018.

Måluppfyllelse

I årsredovisningen följs samtliga 18 SMART-mål upp, samt ett mål om att genomföra en årlig personalenkät. Av SMART-målen bedöms sex som delvis uppfyllda, två som ej uppfyllda och 10 som genomförda. Personalenkäten förklaras även vara genomförd.

Samtliga uppdrag följs även upp. Två bedöms som påbörjade (80 % genomfört) och två som genomförda. Ett uppdrag har även tillkommit i årsredovisningen (rapportera vad som genomförts utifrån genomförda ortsanalyser och påbörja arbetet med landsbygdsprogram) och det bedöms som uppfyllt.

Ekonomi

Nämndens utfall för 2018 är ett underskott på 16,2 mnkr. Underskottet härleds främst till ökade volymer, ökade lönekostnader i förskola, grundskola och grundsärskola samt ökade kostnader för skolplats och skolskjuts.

9.3.1 Bedömning

Vi bedömer att skolnämndens verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat delvis är tillfredsställande. Detta härleds främst till det redovisade underskottet på 16,2 mnkr. Resultatet innebär att nämnden klarar sitt besparingskrav på max -16,6 mnkr i resultat vid bokslut, men avvikelsen är fortfarande markant.

9.4 Översiktlig granskning –EKO frågor

9.4.1. Iakttagelser

Överlag beskrivs att EKO-frågor behandlas på förekommen anledning snarare än på ett strukturerat proaktivt sätt. Vid intervju beskrivs att det finns ett stort chefsansvar avseende dessa frågor. Nämnden har ingen etablerad rutin för återkommande utbildningar inom EKO-området. Nämnden har inte inkluderat någon risk med bäring på EKO-området i sin internkontrollplan (IK-plan) för år 2018. Kommunikation med nämnden vilken berör EKO-området uppges framförallt ske i samband med att IK-plan beslutas och följs upp.

9.4.2 Bedömning

Vår bedömning är att skolnämnden arbetar delvis tillfredsställande kontrollmiljö, riskanalys, kontrollaktiviteter samt uppföljning och tillsyn och tillfredsställande med information och kommunikation. Bedömningen grundar sig på att nämnden inte har en rutin för återkommande utbildningar på EKO-området samt att EKO-frågor inte beskrivs adresseras på ett proaktivt sätt inom ramen för nämndens löpande verksamhet.

För att säkra en ändamålsenlig hantering av EKO-risker inom nämndens verksamhetsområde bör en rutin för återkommande utbildningar på EKO-området implementeras. Vidare bör en översyn av nämndens rutiner och system för kontroll och uppföljning av EKO-risker göras i syfte att tillse ett mer proaktivt förhållningssätt till EKO-frågor inom nämndens verksamhetsområde.

10. Vård- och omsorgsnämnden

10.1 Mål och uppdrag

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag.

10.1.1 Iakttagelser

Mål och plan

Vård- och omsorgsnämnden har antagit en nämndplan med tillhörande budget som avser år 2018. Nämndplanen har en målstruktur som utgår från kommunfullmäktiges strategiska mål. I nämndplanen framgår 17 SMART-mål. Av SMART-målen märks bland annat :

- Att nöjdhetsindex ska vara lägst 4,3 inom hemtjänsten
- Nämndens kunder kan inom minst två insatsområden erbjudas digitalt tillhandahållen tjänst
- Vård- och omsorgsnämnden utvecklar, tillsammans med övriga nämnder, en arbetsmetod för att skapa och driva integrerade mötesplatser

Nämnden har antagit en internkontrollplan för 2018 som innehåller kontrollmoment som ska genomföras under 2018. Planen följs upp under våren 2019.

Mätetal

15 SMART-mål innehåller mätetal, exempelvis “minst 80 % av de som bor på ett särskilt boende anger att de tycker om utemiljön som tillhör boendet” och “nöjd kundindex är lägst 4,0 på LSS-boenden”.

Samtliga mål berör nämnden verksamhet, inget av målen är av ekonomisk/finansiell karaktär.

Detaljbudget

Den beslutade budgeten för 2018 uppgår till 789,6 mnkr. Budgeten ska täcka löpande drift av nuvarande verksamheter, löne- och kostnadsökningar, samt tillkommande kostnader för ny och utökad verksamhet. I budget 2018 anges att förvaltningen med anledning av stora

volymökningar och en ökad vårdtyngd 2017 bedömer att budgeten inte är tillräcklig för att finansiera 2018. Det anges att förvaltningen tillsammans med nämnden tagit fram en handlingsplan för att klara en budget i balans.

Delegering av ansvar

Vård- och omsorgsnämnden antog en delegationsordning 2018-01-25. I delegationsordningen framgår vilka funktioner som har mandat att fatta beslut i ärenden och det framgår även beloppsgränser för de olika beslutstyperna.

Särskilda fullmäktigeuppdrag

I samband med kommunens övergripande verksamhetsplan 2018 har nämnden fått tre uppdrag av fullmäktige, vilka även presenteras i nämndplan:

- Inrätta kulturell aktivitetspott för kommunägda äldreboenden
- Färre delade turer inom omsorgen
- Rapportera framgångsrika exempel på hur välfärdsteknologi används inom omsorgen

10.1.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden arbetar tillfredställande med mål och uppdrag. Nämnden har antagit en nämndplan med tillhörande budget. Vi noterar att förvaltningen i nämndplanen uppger att volymökningar och ökad vårdtyngd gör budgeten ansträngd.

Nämnden har vidare tilldelats tre uppdrag från fullmäktige som presenteras i nämndplanen.

10.2 Uppföljning, kontroll, återsrapportering och analys

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll samt återsrapportering och analys.

10.2.1 Iakttagelser

Uppföljningsplan

I nämndplanen anges att förvaltningen genomför verksamhetsorienterad och ekonomisk uppföljning av resultatenheterna som i huvudsak fördelas enligt:

- Tertiäl 1: Ekonomisk prognos samt uppföljningsområden engagerat ledarskap och klagomålshantering.

- Tertial 2: Ekonomisk prognos, medarbetarnas delaktighet samt medarbetarenkät, avvikelsehantering, rehabiliteringsärenden, sjukfrånvaro
- Tertial 3: Ekonomisk prognos, kundernas nöjdhet, förvaltningens processer.

Utöver den ekonomiska uppföljningen i tertialrapport 1, 2 och 3 sker en samlad uppföljning av SMART-mål, verksamhetsresultat och ekonomi i delårsrapporterna från april och augusti.

Rapportering och redovisning

I nämndens tre budgetuppföljningsprognoser presenteras det ekonomiska resultatet för respektive verksamhet samt en prognos för helåret. Även orsak till avvikelse mot budget och åtgärder vid avvikelse/effektiviseringsåtgärder presenteras. I delårsrapport 2 del 2 (augusti) prognostiserar nämnden ett överskott på 5 mnkr för helår. I delårsrapporten från augusti anges även att ett besparingskrav på 9,5 mnkr i juni kommit från fullmäktige.

I delårsrapport 2 del 1 presenteras måluppföljning av nämndens SMART-mål. Under första halvåret har verksamheten genomfört en mätning av ett antal indikatorer, genom en brukarenkät. Under andra halvåret ska fler mätningar och uppföljningar göras för att redovisa utfall för fler indikatorer som inte redovisas i budgetuppföljningsprognosen.

I juni 2018 fick nämnden ett sparkrav från fullmäktige på + 9,5 mnkr vid bokslut.

Mätetal

Utifrån rapportering ser vi att mätetal används för uppföljningen av effektmål.

Anmälan av delegationsbeslut

I intervju uppges att anmälan av delegationsbeslut är en återkommande punkt på nämndens sammanträden. Det är förvaltningen som förbereder underlagen till punkten.

Åtterrapporering till kommunfullmäktige

Rapportering sker till fullmäktige via delårsrapportering (april och augusti).

Analys och aktiva åtgärder

I delårsrapport del 2 presenteras en analys av det ekonomiska läget uppdelat per verksamhet. Även åtgärder för att få en budget i balans presenteras. Här anges att av den åtgärdsplan som förvaltningen tog fram i

slutet av 2017 på totalt 10,6 mnkr påverkar drygt 9 mnkr resultatet för 2018. Det nämns att ytterligare besparingar genomförts under året vilket lett till prognosen i delårsrapport 2 på ett överskott på 5 mnkr för helår. Dock anges att förvaltningen ser svårigheter att lyckas med de ytterligare 4,4 mnkr som krävs för att uppnå det besparingskrav på 9,4 mnkr som fullmäktige annonserade i juni 2018.

Även i de tre ekonomiska månadsrapporterna presenteras analys av det ekonomiska läget. I månadsrapporter för oktober är prognosen för helår även ett överskott på 5 mnkr.

10.2.1 Bedömning

Vår bedömning är att nämnden arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll, återrapportering och analys. Nämnden följer upp ekonomi, måluppfyllelse och uppdrag i delårsrapport. Rapportering med fokus på ekonomi sker i månadsrapporter. Nämnden har analyserat det ekonomiska resultatet på ett tillfredsställande sätt och även redovisat att åtgärder vidtagits för att nå ett ekonomiskt resultat i enlighet med de sparkrav som erhållits. Nämnden konstaterar dock att de inte tror att åtgärderna kommer att vara tillräckliga för att uppnå sparkravet.

10.3 Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat.

10.3.1 Iakttagelser

Måluppfyllelse

Nämndens SMART-mål följs upp i årsredovisning 2018 del 1 i textformat och/eller genom mätetal. Uppnådda effekter anges även. Av nämndens 17 SMART-mål som angavs i nämndplan 2018 bedöms nio som uppfyllda och sju som ej uppfyllda. För ett mål (externa studiebesök ska vara minst sex under året) framgår ingen uppföljning. För de mål som inte uppfylls presenteras orsaker, exempelvis anges för målet ”nämnden utvecklar, tillsammans med övriga nämnder, en arbetsmarknad för att skapa och driva integrerade mötesplatser” att förvaltningen har flera integrerade mötesplatser men inte tillsammans med andra nämnder.

Uppdrag som nämnden tilldelats av fullmäktige följs även upp i årsredovisningen. Samtliga tre tilldelade uppdrag uppnås.

Ekonomi

Nämndens resultat för 2018 visar ett överskott på 9,1 mnkr vilket är strax under det besparingskrav på 9,4 mnkr som fullmäktige i juni 2018 ålade nämnden. I årsredovisningen anges att nämnden sedan 2017 vänt ett

underskott på 37 mnkr till överskottet på 9,1 mnkr. Detta härleds främst till minskade volymer inom hemtjänst och särskilt boende samt mindre ärenden gällande bostadsanpassning.

10.3.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden har ett tillfredsställande ekonomiskt resultat och ett delvis tillfredsställande verksamhetsmässigt resultat. Nämnden redovisar för året ett överskott på 9,1 mnkr. Vi noterar att det ekonomiska resultatet 2018 är 0,3 mnkr under det besparingskrav som tilldelades i juni och att nämnden under året vänt ett underskott på 37 mnkr till ett överskott på 9,1 mnkr. Av nämndens SMART-mål uppfylls 9 av 17 vilket bedöms som delvis tillfredsställande.

10.4 Översiktlig granskning –EKO frågor

10.4.1. Iakttagelser

Nämndens förvaltning har ingen etablerad rutin för återkommande utbildningar på EKO-området. Förvaltningen har dock inlett arbetet med att ta fram ett nytt material för APT (arbetsplatsträffar) med inriktning på mutor och korruption, vilket ska gås igenom en gång per år. Nämnden har i sin internkontrollplan för 2018 inte inkluderat någon risk med bäring på EKO-området. Vid intervju beskrivs att medarbetare kan dra sig för att rapportera misstänkta oegentligheter till chef i de fall de rör kollegor. Rapportering till nämnden sker dels två gånger per år för Lex-Sara ärenden, samt i samband med uppföljning av IK-plan och kvalitetsplan. Vid sidan av det förs informell kontakt mellan förvaltningschef och nämndordförande.

10.4.2. Bedömning

Vi bedömer att vård- och omsorgsnämnden arbetar delvis tillfredsställande med kontrollmiljö, riskanalys, kontrollaktivitet, information och kommunikation samt uppföljning och tillsyn. Bedömningen grundar sig på att nämnden inte har en etablerad rutin för återkommande utbildningar på EKO-området; inte inkluderat någon EKO-risk i internkontrollplan; samt att det vid intervju beskrivs att medarbetare med dagens rapporterings-system kan dra sig för att anmäla misstankar om oegentligheter.

För att säkerställa en mer ändamålsenlig hantering av EKO relaterade risker bör nämnden implementera en rutin för återkommande utbildningar på EKO-området samt överväga någon form av visselblåsarsystem varigenom medarbetare anonymt kan anmäla misstankar om oegentligheter implementeras.

11. Valnämnden

11.1 Mål och uppdrag

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag.

11.1.1 Iakttagelser

Mål och plan

Valnämnden har antagit en detaljbudget och en nämndplan som avser år 2018. I nämndplanen anges att valnämndens verksamhet under 2018 består i att förbereda och genomföra valen till riksdag, region och kommun 2018 samt förbereda valet till Europaparlamentet 2019. Valnämnden ska enligt planen skapa förutsättningar för ett ökat valdeltagande.

Valnämnden har ingen egen förvaltningen, utan får stöd av kommunledningskontoret. Någon internkontrollplan eller mål kopplade till kommunens strategiska mål finns inte.

Mätetal

Inga SMART-mål är framtagna avseende valnämndens arbete. Däremot används mätetal för det nedan angedda uppdrag som nämnden tilldelats av fullmäktige.

Detaljbudget

Valnämnden har antagit en budget för 2018 uppdelad på de insatser som behövs för att genomföra ett val.

Delegering av ansvar

Valnämnden har inte antagit någon delegationsordning.

Särskilda fullmäktigeuppdrag

I samband med budget 2018 har nämnden fått ett uppdrag av fullmäktige:

- Informera om valet för att öka valdeltagandet och öka tillgängligheten så att fler kan rösta

11.1.2 Bedömning

Då valnämnden inte antagit några mål är kontrollmålet ej applicerbart på nämnden. Vi noterar dock att nämnden antagit en nämndplan med tillhörande budget uppdelat på de insatser som behövs för att genomföra ett val.

11.2 Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll samt återrapportering och analys.

11.2.1 Iakttagelser

Uppföljningsplan

I nämndplanen anges inget om uppföljning.

Rapportering och redovisning

I nämndens delårsrapport från augusti 2018 presenteras ekonomiskt utfall, prognos och analys. Orsak till avvikelse mot budget anges.

I delårsrapporten sker även en uppföljning av det uppdrag som nämnden tilldelats av fullmäktige (informera om valet för att öka valdeltagandet och öka tillgängligheten så att fler kan rösta). Förväntad effekt/prognos anges samt kommentarer till prognosen, bland annat har lokaler kontrollerats med avseende på tillgänglighet tillsammans med handikapprådet.

Mätetal

I delårsrapporten anges mätetal för det uppdrag nämnden tilldelats av fullmäktige.

Analys och aktiva åtgärder

Vid nämndens delårsrapport prognostiserar nämnden en positiv budgetavvikelse på 0,3 mnkr. Orsaken till avvikelsen är lägre lönekostnader och högre bidrag från valmyndigheten än vad som budgeterats. Den största delen av kostnaderna för nämnden uppstår i samband med valet i september, dvs efter att delårsrapporten presenteras.

11.2.2 Bedömning

Vår bedömning är att valnämnden, utifrån existerande förutsättningar, arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll, återrapportering och analys. Bedömningen baserar vi på att nämnden följer upp ekonomi i delårsrapport samt analyserar orsak till det överskott som prognostiseras.

11.3 Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat.

11.3.1 Iakttagelser

Valnämnden har inte tilldelats några SMART-mål varpå en bedömning av arbete med måluppfyllelse inte kan ske. Dock noteras att valdeltagandet i kommunen ökade med 1,2 procentenheter jämfört med 2014.

Avseende ekonomi redovisar nämnden ett överskott på 0,5 mnkr vilket härleds till lägre lönekostnader och högre bidrag från valmyndigheten än budgeterat.

11.3.2 Bedömning

Vår bedömning är att nämnden har ett tillfredställande ekonomiskt resultat.

Avseende måluppfyllelse saknas underlag för att bedöma detta.

12. Överförmyndarnämnden

12.1 Mål och uppdrag

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag.

12.1.1 Iakttagelser

Mål och plan

Enligt beslut i kommunstyrelsen 2016-11-22 har Enköpings kommuns överförmyndarnämnd valt att uppgå i Uppsala läns överförmyndarnämnds förvaltning sedan 1 maj 2017. Även kommunens överförmyndarnämnd ska från 1 januari 2019 uppgå i den gemensamma överförmyndarnämnden. Genom samtal framkommer att kommunen under 2018 därför endast haft nämnden kvar, medan överförmyndartjänster upphandlats av Uppsala kommun. Kommunens egen överförmyndarnämnd har under 2018 upphört.

Överförmyndarnämnden har med anledning av ovan för 2018 endast beslutat om en rambudget för själva nämnden. Rambudget uppgår enligt nämndplan till 5,2 mnkr.

Överförmyndarnämnden har i nämndplan 2018 beslutat om fem SMART-mål. Målen utgår från kommunens fem strategiska mål.

Nämnden har beslutat om en internkontrollplan med planerade interna kontrollmoment för 2018. Inom ramen för denna stipuleras även bl.a. metod, kontrollansvarig tjänst, periodicitet och riskvärde för processen/rutinen i fråga.

Mätetal

Ett par av SMART-målen är formulerade så att de kan utvärderas med kvantitativa mätetal. Detta gäller dock inte samtliga SMART-mål. Vissa mätetal är dock mer konkreta än andra.

Samtliga mål berör nämndens verksamhet. Inget av målen är av finansiell/ekonomisk karaktär.

Internbudget

Med anledning av den förändringen i nämndens verksamhet som beskrivits i avsnitt *Mål och plan* ovan har nämnden för året endast beslutat om en rambudget för 2018.

Delegering av beslut

Det finns en delegationsordning för överförmyndarnämnden, antagen 2016-12-13. I delegationsordningen framgår vilka funktioner som har mandat att fatta beslut om olika typer av ärenden.

Särskilda fullmäktigeuppdrag

Fullmäktige har tilldelat nämnden ett nämndspecifikt uppdrag, att utveckla den fortlöpande utbildningen av gode män och ställföreträdare. Vidare har nämnden tillsammans med övriga nämnder tilldelats uppdraget att inrätta fler extratjänster som stärker välfärden.

12.1.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden, utifrån givna förutsättningar, arbetar tillfredsställande med mål och uppdrag.

12.2 Uppföljning, kontroll, återrapportering och analys

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen arbetar tillfredsställande med uppföljning, kontroll samt återrapportering och analys.

12.2.1 Iakttagelser

Uppföljningsplan

I nämndplan anges att fokusområden och SMART-mål följs upp i delårsrapporten samt i årsredovisning.

Mätetal

Utifrån rapportering i delårsrapporten och årsredovisningen ser vi att mätetal används för uppföljningen av effektmålen.

Rapportering och redovisning

Rapportering avseende överförmyndarnämndens ekonomi sker genom två budgetuppföljningsprognoser (BUP) under året samt i nämndens

årsredovisning. I uppföljningen presenteras det ekonomiska resultatet per verksamhet (endast nämnden 2018) samt en prognos för helåret. Även orsak till avvikelse mot budget redovisas.

I BUP 2 presenteras uppföljning av två utav nämndens fem SMART-mål. Presentation av dessa inkluderar uppgift om förväntad effekt, prognos för måloppfyllelse samt kommentar till prognos.

Vi kan inte utifrån genomförd protokollsgenomgång se att nämnden utöver budgetuppföljningsprognoserna kvartal 1, 2 och 3 följer upp nämndens ekonomi eller effektmål. Nämnden har dock endast fyra sammanträden under året.

Anmälan av delegationsbeslut

Vid intervjuerna framkommer att det vid varje nämndssammanträde finns en ärendelista över genomförda delegationsbeslut. Ärendelistan innehåller datum, rubrik och beslutsnivå för respektive delegationsbeslut.

Analys och aktiva åtgärder

Vid BUP 2 prognostiserar nämnden en positiv budgetavvikelse på 0,1 mnkr för helåret. Denna drivs av lägre kostnader än väntat för den gemensamma överförmyndarnämnden i Uppsala län än förväntat på grund av framförallt färre ensamkommandeärenden. Med anledning av det prognostiserade positiva resultatet presenterar inte nämnden några åtgärder avseende nämndens ekonomi.

Vid budgetuppföljningsprognos 3 prognostiserar nämnden fortfarande ett negativt resultat för helåret (nu med 0,52 mnkr). Detta anges bero på högre konsultkostnader pga. vakanser (-1,6 mnkr) samt annonskostnader i samband med rekrytering av nya handläggare (-0,1 mnkr). Nämnden får för 1,1 mnkr mer än budgeterat i ersättning från Migrationsverket vilket i viss mån väger upp underskottet.

I budgetuppföljningsprognos 3 anges att överförmyndargruppen haft tre vakanta tjänster fr.o.m. augusti månad. Förvaltningen anges ha förstärkt verksamheten med konsulter samtidigt som ett rekryteringsarbete pågår. Två åtgärder beslutas för att nå en budget i balans: rekrytera personal till de fasta handläggartjänsterna under 2017 samt att budgeten för den politiska ledningen ska justeras år 2017.

12.2.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden arbetar tillfredställande med uppföljning, kontroll, återrapportering och analys. Bedömningen grundar sig på att nämnden kontinuerligt följer upp det ekonomiska resultatet under året

samt analyser avvikelser. Uppföljning av SMART-mål sker där möjligt i delårsrapporten.

12.3 Ekonomiskt resultat och måluppfyllelse

Kontrollmål: Nämnden/styrelsen har ett tillfredsställande verksamhetsmässigt och ekonomiskt resultat.

12.3.1 Iakttagelser

Vi noterar att nämnden sedan 1/1-2019 inte längre finns kvar som enskild nämnd utan ingår i den gemensamma överförmyndarnämnden med Uppsala kommun.

En årsredovisning för 2018 har tagits fram för enbart Enköping, i den finns dock ingen uppföljning av de SMART-mål som presenterades i nämndplanen. Det beskrivs istället att nämnden inte lyckats rekrytera de tio ställföreträdare som var satt som mål, resultatet blev sju rekryteringar.

I årsredovisningen genomförs en uppföljning av tilldelade uppdrag. Bägge uppdragen bedöms som uppfyllda.

Avseende ekonomi redovisar nämnden ett överskott på 0,6 mnkr. Överskottet härleds främst till att ensamkommande barn minskat i högre grad än prognostiserat.

12.3.2 Bedömning

Vi bedömer att nämnden har ett tillfredsställande ekonomiskt resultat, då nämnden redovisar ett överskott för 2018.

Avseende måluppfyllelse saknas underlag för att kunna bedöma detta då uppföljning av SMART-mål inte genomförs i årsredovisningen.

2019-03-28

Anders Hägg
Uppdragsledare

Sophie Karlsson
Projektledare

Bilaga 1 – matris EKO – frågor

Nedan presenteras en sammanfattning av bedömningarna av nämndernas respektive arbete med etik, korruptions och oegentlighetsfrågor (EKO).

Granskningen har utgått från följande kriterier , i enlighet med COSO-modellen:

Kontrollmiljö: Värderingar/värdegrund, styrdokument (finns de och är de kända)

Riskanalys: Internkontrollplan: hur genomförs den, behandlar den EKO-relaterade risker? Sker uppföljning?

Kontrollfaktorer: Ytterligare kontroller: Genomförs stickprov? Attesting? Finns Inbyggda kontroller? Visserblåsarsystem eller annat system för att uppmärksamma om oegentligheter / system för att rapportera att man har blivit utsatt för något som upplevs olämpligt.

Information och kommunikation: Hur informeras personal om ändringar på området? Finns återkommande utbildningar? Introduktion av nyanställda

Uppföljning & tillsyn: Uppföljning av Internkontroll. Sker det löpande? Separata uppföljningar? Övervakande funktion/rutin är inbyggd i organisationen?

Matris 1. Bedömning av eko-frågor per nämnd

Grönt = uppfyllt, gult = delvis uppfyllt, rött = ej uppfyllt.

	Kontrollmiljö	Riskanalys	Kontrollaktiviteter	Information & kommunikation	Uppföljning & tillsyn
Kommunstyrelsen					
Utbildningsnämnden					
Upplevelsenämnden					

Skolnämnden					
Miljö- och byggnämnden					
Vård- och omvårdnadsnämnden					
Socialnämnden					
Tekniska nämnden					
Valnämnden					
Överförmyndar nämnden					

Bilaga 2 – Intervjufrågor EKO

Riskbedömningar:

**Har riskanalyser/ bedömningar gjorts och vilka områden omfattar de?
Tas oenligheter / korruption upp i dessa?**

Omfattar de väsentliga områden av verksamheten? (ex hos förvaltningar :
upphandling och inköp, tillståndsgivning, fysisk planering , privatisering och
driftentreprenad, byggprojekt, bidrag till föreningar, social service och
myndighetsutövning, privata medel inom vården)

Vilka bedömningar har förvaltningarna kommit fram till?

**Vilka områden inom respektive verksamhet ser ni som särskilt utsatta
när det gäller risken för oegenligheter / korruption?**

Kontrollfunktioner/kontrollåtgärder:

**Vilka rutiner finns för att upptäcka , utreda och hantera oegenligheter
och risker?**

Hur är dessa framtagna? Förankrade i verksamheterna?

Hur fånas avsteg upp gällande ex leverantörskontakter, myndighetsutövning,
inköp och upphandling? Hur ser man på bisysslor?

Sker förebyggande insatser?

**Finns det någon som kan ge råd till anställda i frågan, ex
kommunjursit?**

Finns det rutin för anställda som blir utsatta för otillåten påverkan?

**Internkontrollplanen , tar den upp väsentliga områden där
oegenligheter kan uppstå?**

Görs kontroller genom stickprov (inom enheter och funktioner som är
relevanta riskområden).

Kontrollmiljö:

**Hur definieras oegenligheter? På vilket sätt diskuterar ni inom
förvaltningen frågan och hur tar ni ställning?**

**Finns någon policy som beskriver detta, hur anställda ska hantera det,
vad gränsen går för en muta? Vilka som är särskilt utsatta?**

Hur syns det i verksamheterna/kultur?

Hur ser ansvarsfördelningen ut i frågan? Vem hanterar frågan ifall oegenligheter upptäcks?

Vem driver processen i dessa frågor? (att de behandlas, att material finns tillgängligt osv. är det högsta ledningen?)

Har oegenligheter upptäcks – hur har man då agerat?

Information / kommunikation

Hur kommuniceras regler och värderingar som gäller oegenligheter till de anställda ?

Finns det system för rapportering vid misstanke om oegenligheter?

Vilken utbildning får nyanställda när det gäller oegenligheter respektive när det gäller särskilt känsliga områden, otillåten påverkan osv?

Uppföljning och tillsyn:

Hur hanteras interna respektive externa tips vid misstanke om oegenligheter?

Finns något anmälningssystem (internt)?

Kan anställda vara anonyma?

Vilket uppföljning görs att följa upp och analysera avvikelser?

Vilket system används för att följa upp och analysera avvikelser?

Vilken rapportering får förvaltningschef/ styrelse / nämnd om ev. oegenligheter och om arbetet med att förhindra förekomster av oegenligheter?

Hur ofta sker rapportering till nämnd / KS?

Ord- och begreppsförklaringar

SMART-mål: Brukar definieras som mål som är Specifika, mätbara, accepterade (antagna), realistiska och tidsatta.

EKO: Etik, korruption och oegentligheter

APT: Arbetsplatsträffar

Stratsys: IT-system som används för verksamhetsstyrning/uppföljning.

KS: Kommunstyrelsen

KF: Kommunfullmäktige

COSO: The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO) – Ramverk för intern styrning och kontroll

IK-plan: Internkontrollplan

BUP: Budgetuppföljningsprognos

Lex Sara: Om ett missförhållande är allvarligt eller risk för ett allvarligt missförhållande inom socialtjänsten ska verksamhetsansvarig anmäla det till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).